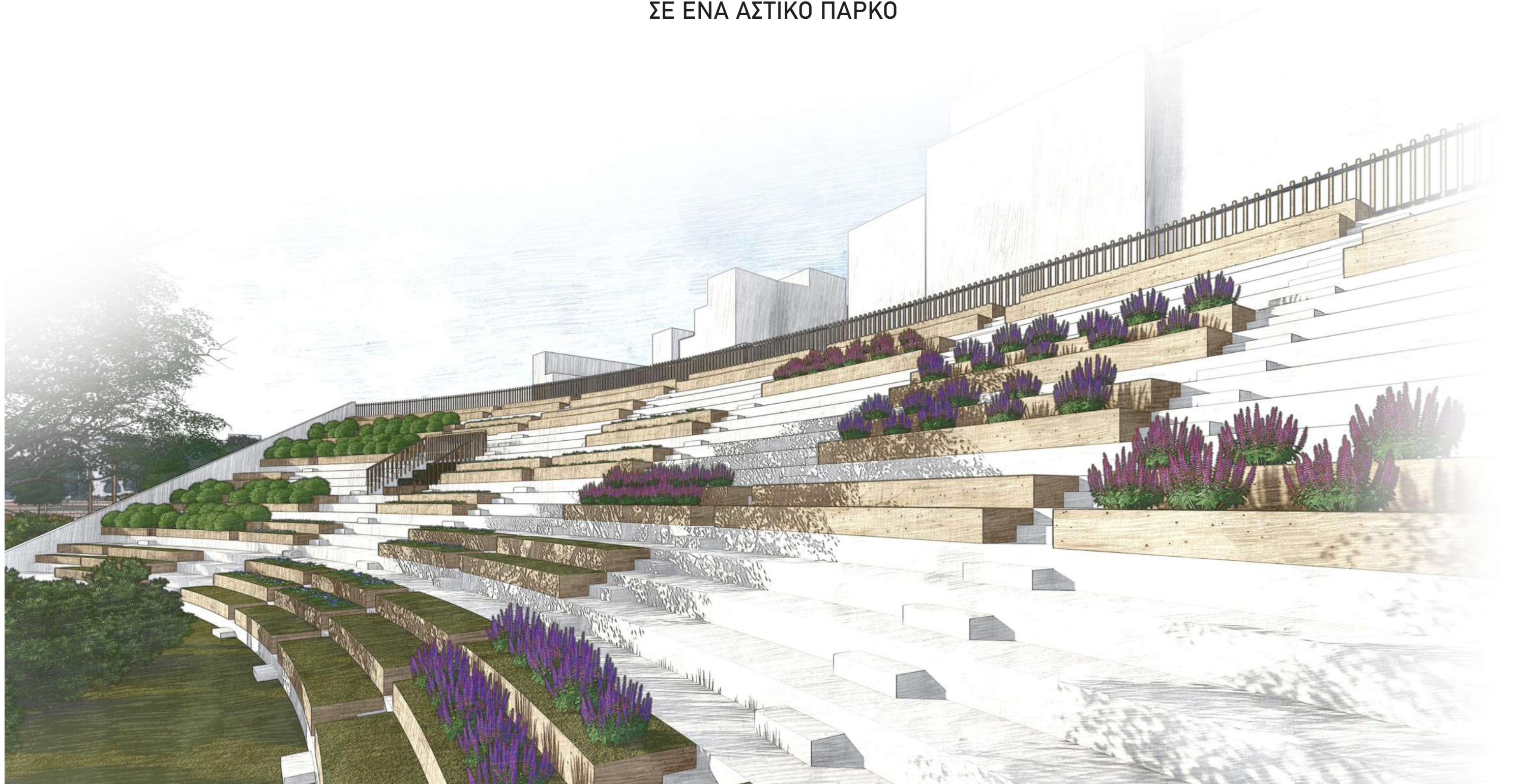

AGRI-STADIUM:

ΜΙΑ ΝΕΑ ΖΩΗ ΓΙΑ ΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΤΟΥ ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΥ
ΣΕ ΕΝΑ ΑΣΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ

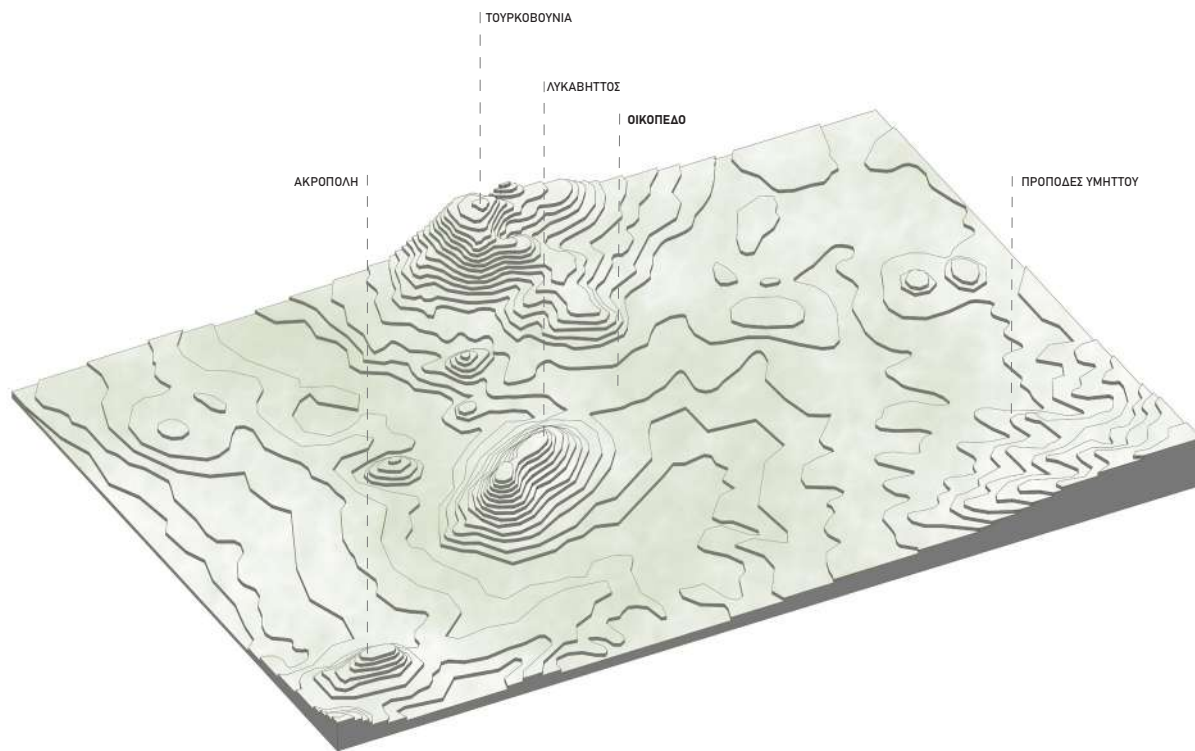

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Λαμβάνοντας υπόψη τη μεταφορά των εγκαταστάσεων του Παναθηναϊκού στο Βοτανικό (Συμφωνία Διπλή Ανάπλασης), η παρούσα διπλωματική προτείνει τη δημιουργία ενός νέου αστικού πάρκου στους Αμπελόκηπους, στο χώρο που περιλαμβάνει το γήπεδο του Παναθηναϊκού επί της Λ. Αλεξάνδρας καθώς και τους δημόσιους χώρους και τα κενά οικόπεδα πίσω από αυτό. Στόχος είναι ο σχεδιασμός ενός ενιαίου δημόσιου χώρου που φιλοξενεί πλήθος δραστηριοτήτων (αθλητικές εγκαταστάσεις, χώρους συνάθροισης, πράσινο και αναψυχή) αλλά και η επανάχρηση του γηπέδου ως κτήριο.

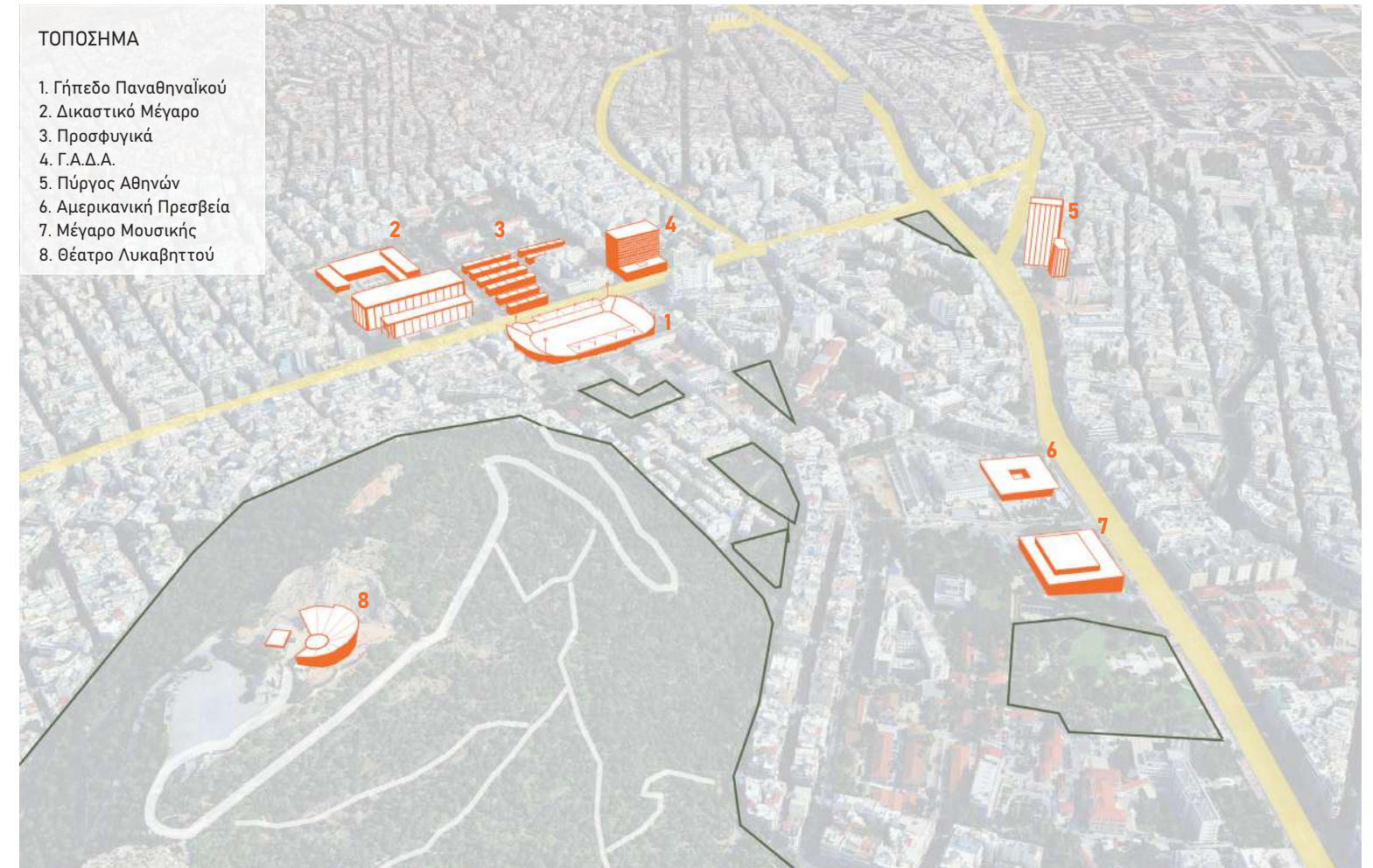
Προτείνεται η διατήρηση ορισμένων τμημάτων του γηπέδου και η απόδοση νέων χρήσεων σε αυτά. Παράλληλα, μεγάλο μέρος του πάρκου αποτελείται από αστικές καλλιέργειες, τα προϊόντα των οποίων διατίθενται στην κοινότητα ή αξιοποιούνται από τα εργαστήρια και τις δραστηριότητες που οργανώνονται από το φορέα διαχείρισης ή τους εθελοντές που συμμετέχουν σε σχετικά εκπαιδευτικά προγράμματα.

Ανάγλυφο εδάφους

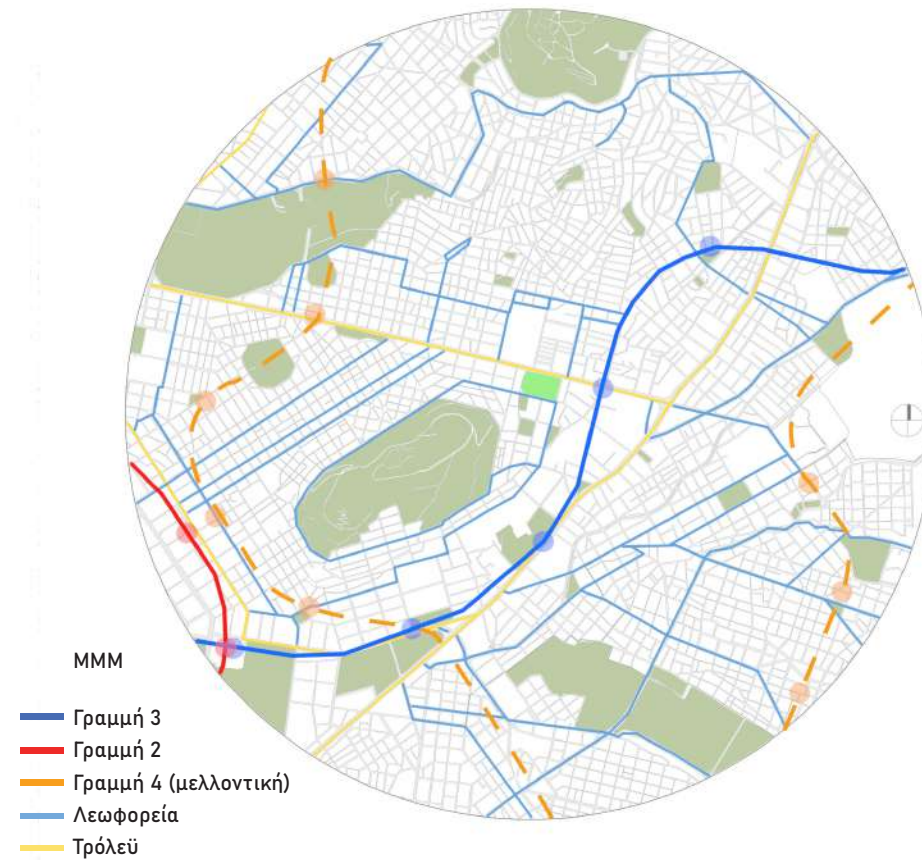
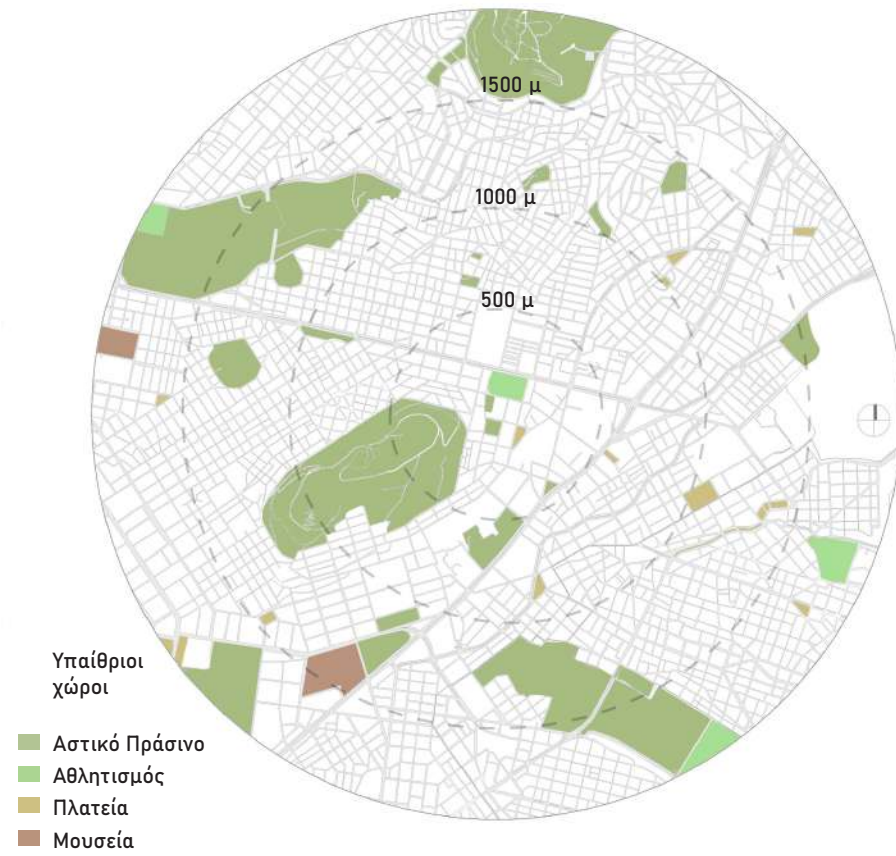
Αεροφωτογραφία 1945

Διακρίνεται το γήπεδο της Λ.Αλεξάνδρας πριν την ολοκλήρωση του καθώς και οι προσφυγικές κατοικίες στα Κουντουριώτικα (δεν σώζονται πλέον)

Χάρτες ανάλυσης της ευρύτερης περιοχής ενδιαφέροντος

Φωτογραφίες από την περιοχή μελέτης

1. Το γήπεδο επί της Λ. Αλεξάνδρας

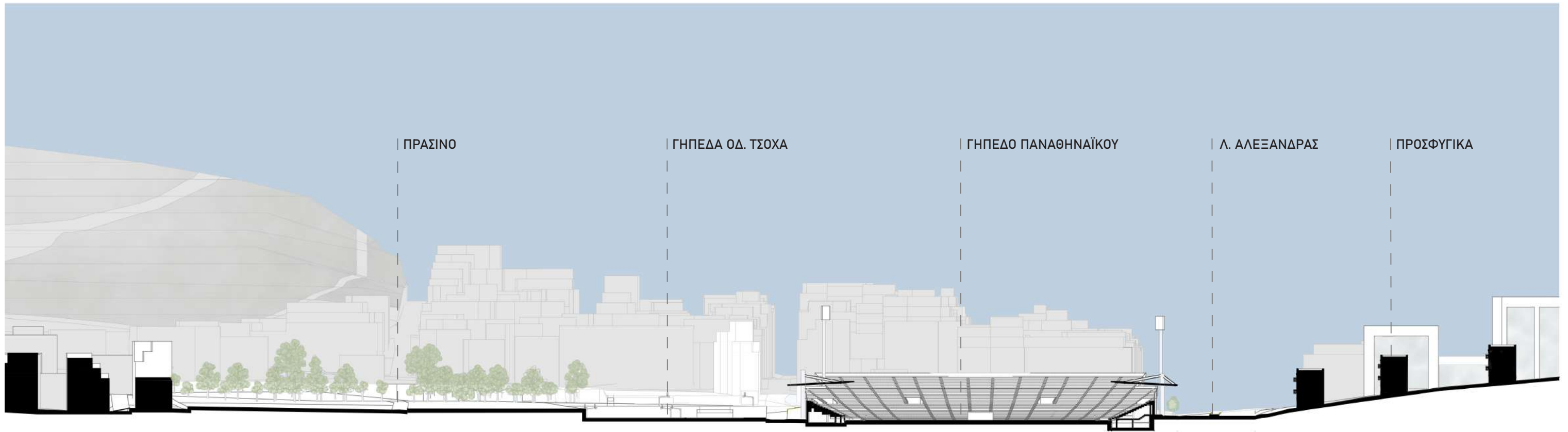

2. Γήπεδα επί της οδού Τσόχα

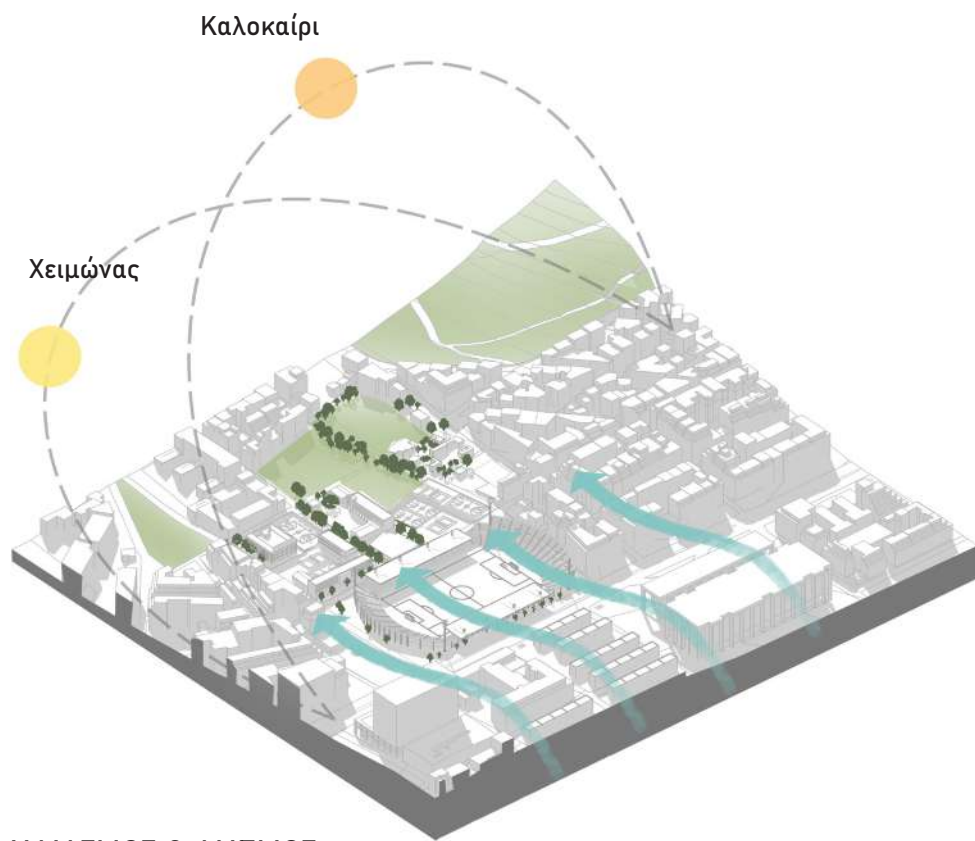
3. Τα προσφυγικά της Λ. Αλεξάνδρας και ο Άρειος Πάγος στο βάθος

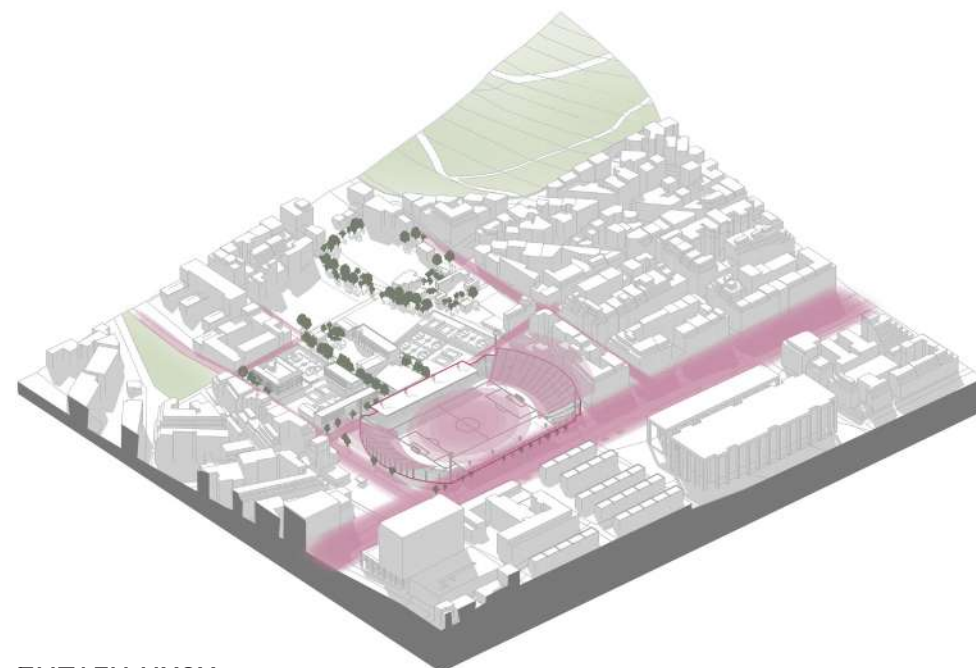

ΔΙΑΜΗΚΗΣ ΤΟΜΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:500

ΗΛΙΑΣΜΟΣ & ΑΝΕΜΟΣ

ΕΝΤΑΣΗ ΗΧΟΥ

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΚΤΗΡΙΑ

- Γήπεδο
- Προσφυγικά
- Νοσοκομείο Αγ. Σάββας
- Σχολεία
- Δημόσιοι φορείς

ΤΟ ΓΗΠΕΔΟ “ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ”

TIMELINE

1908

Ίδρυση Ποδοσφαιρικού Ομίλου Αθηνών

1921

Συνέλευση για την εύρεση νέου μεγαλύτερου οικοπέδου

1922

Έναρξη εργασιών για της κατασκευή γηπέδου στο χώρο της Περιβόλας (ΦΕΚ το 1924)

Νότια εξέδρα (οδ. Α. Τσόχα): σχεδιάζεται από τον αρχιτέκτονα Νικόλαο Νικολαΐδη

1948

Έργα επέκτασης των κερκίδων (αρχική μελέτη Ιωάννη Ισηγόνη για δυτική και ανατολική επέκταση)

1951

Ολοκληρώνεται μόνο η δυτική επέκταση (οδ. Παναθηναϊκού)

1960

Ολοκλήρωση γηπέδου (ανατολική επέκταση και λοιποί χώροι)

1981

Επίσημο όνομα «Απόστολος Νικολαΐδης»

1984-2000

Η έδρα του ΠΑΟ μεταφέρεται στο ΟΑΚΑ και το γήπεδο χρησιμοποιείται ως χώρος συναυλιών

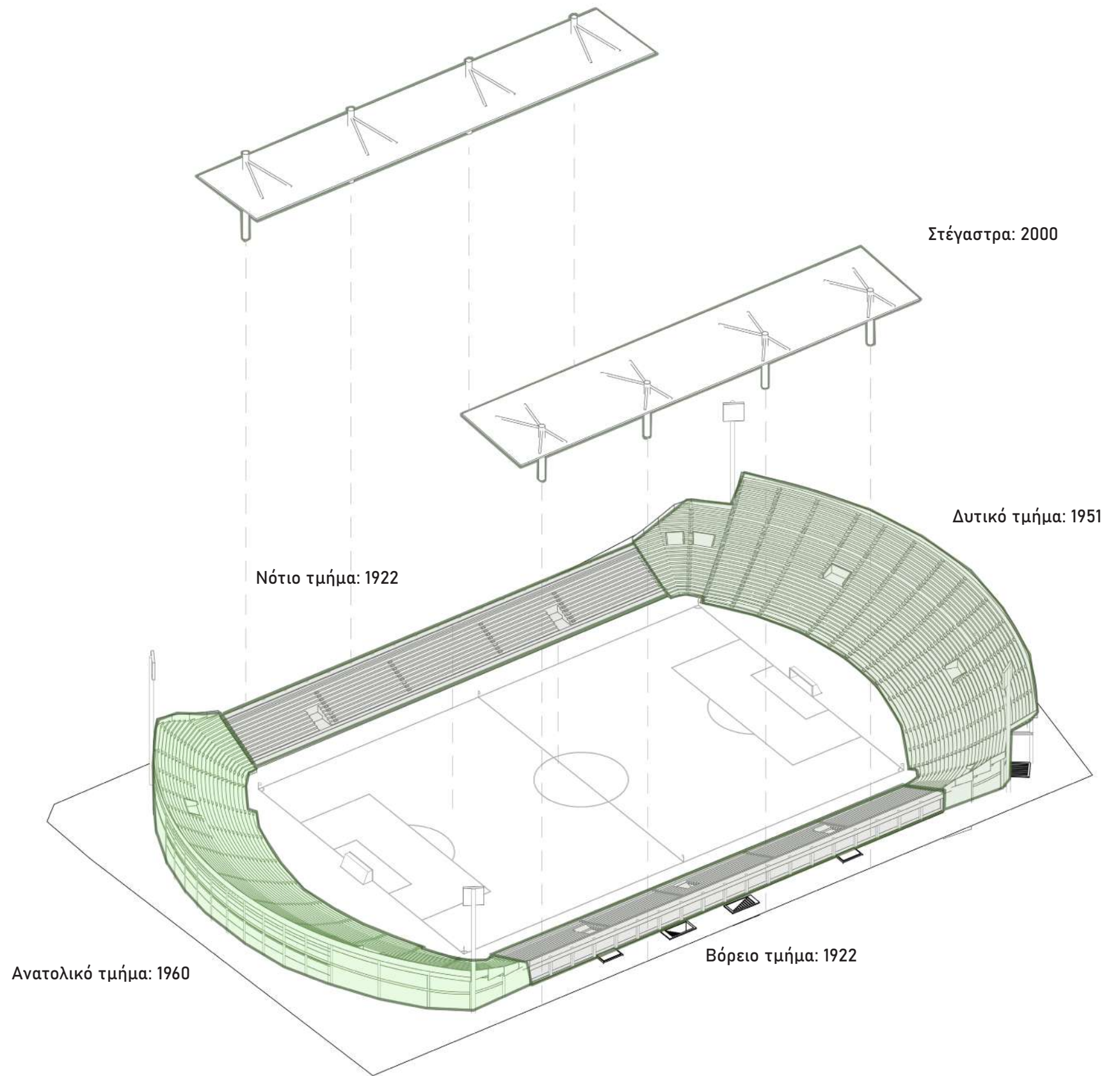
2000

Ανακαίνιση του γηπέδου και επιστροφή της έδρας του ΠΑΟ στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας

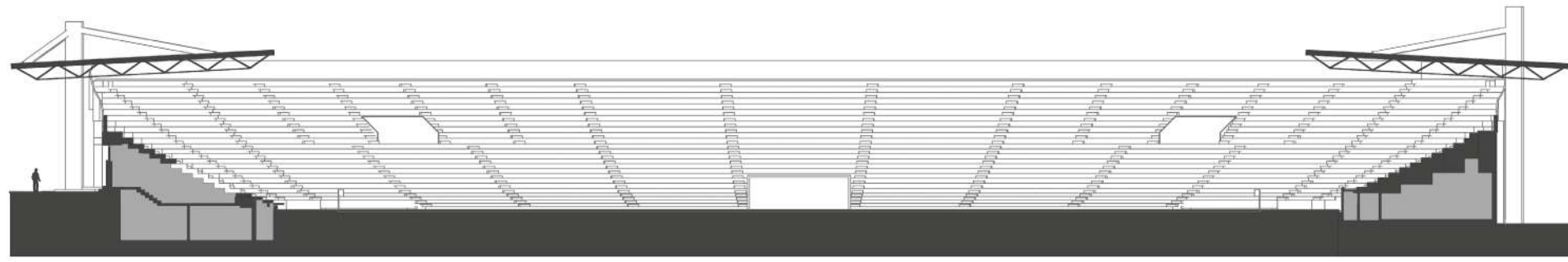

2020

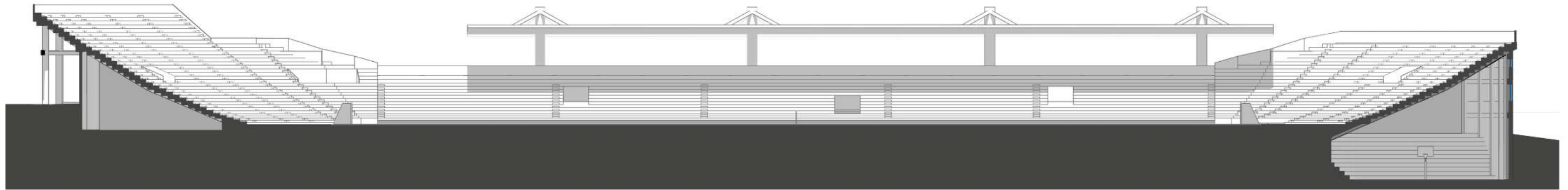
Υπογράφεται η συμφωνία για τη Διπλή Ανάπλαση: Νέο γήπεδο Παναθηναϊκού στον Βοτανικό και δημιουργία πάρκου στη λεωφόρο

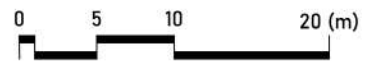

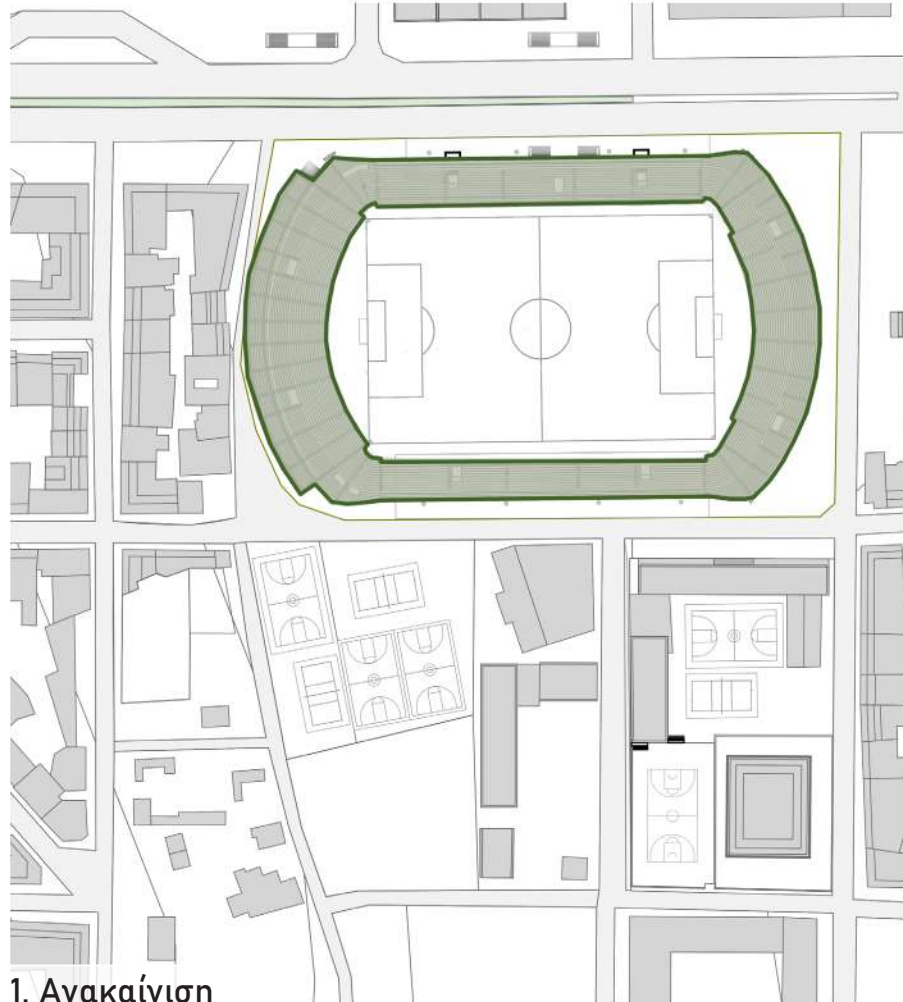
ΕΓΚΑΡΣΙΑ ΤΟΜΗ

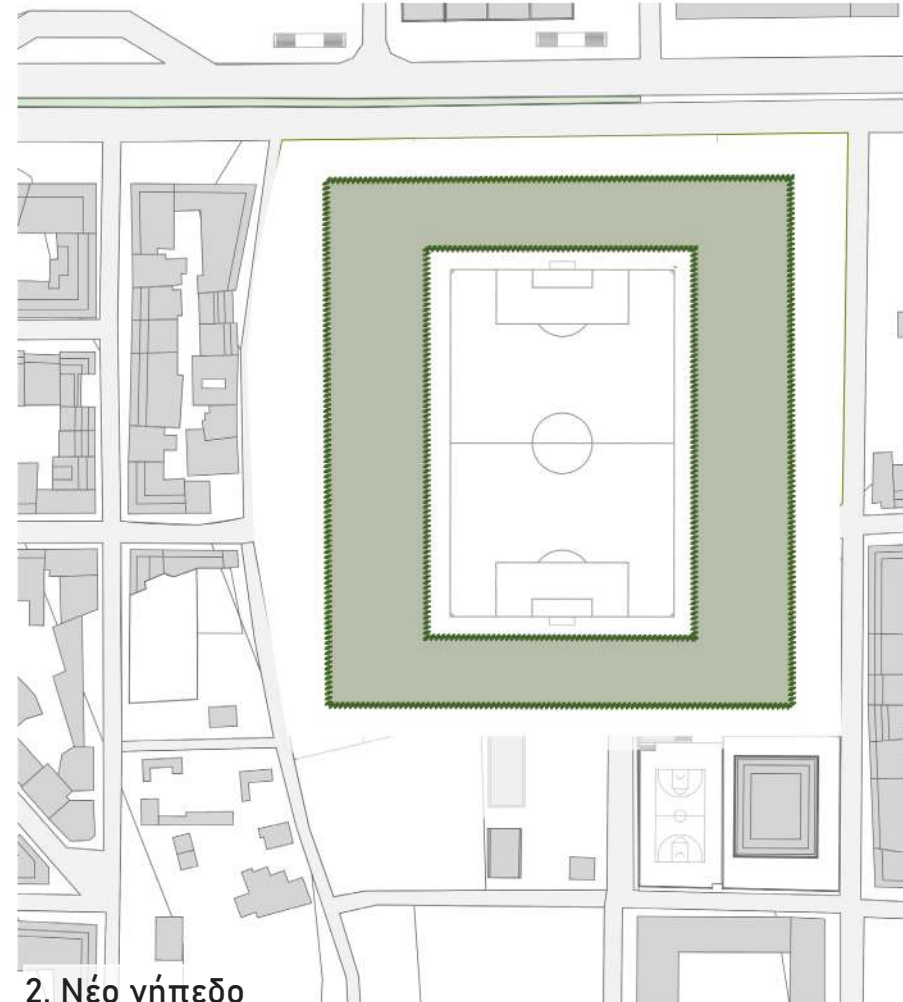
ΔΙΑΜΗΚΗΣ ΤΟΜΗ

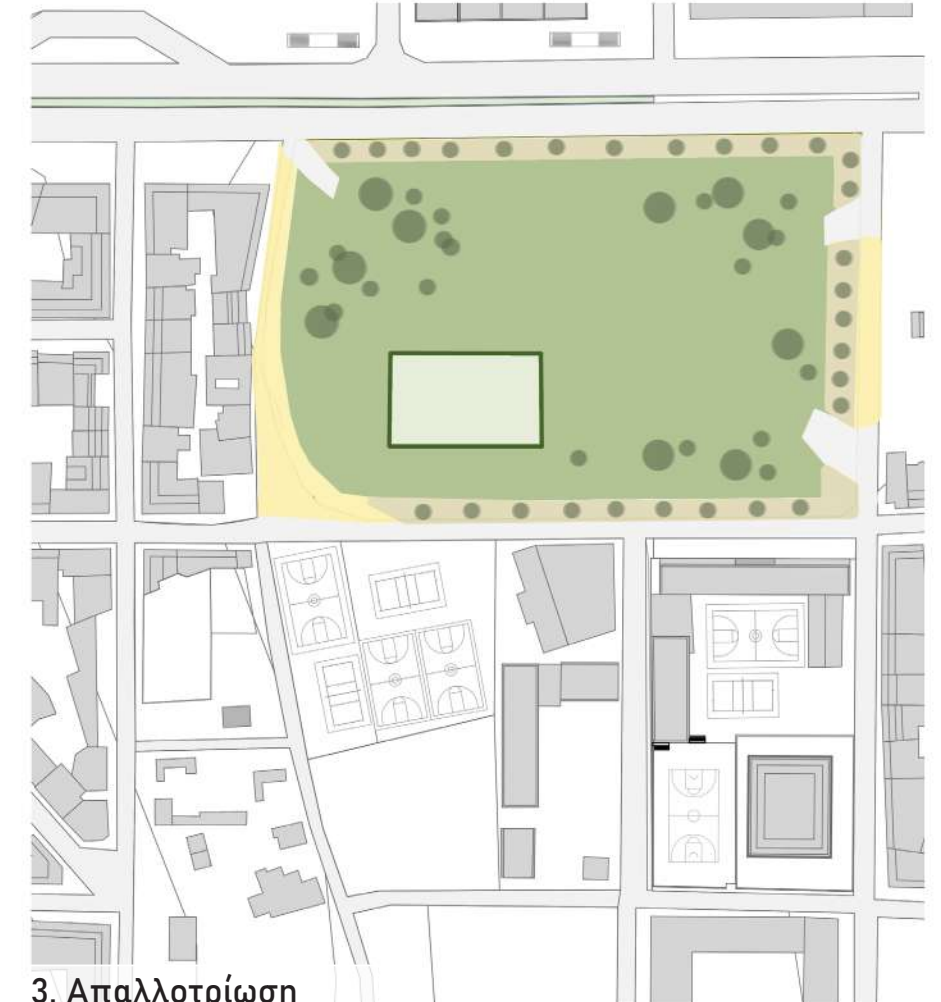
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΓΗΠΕΔΟΥ:

1. Ανακαίνιση

2. Νέο γήπεδο

3. Απαλλοτρίωση

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

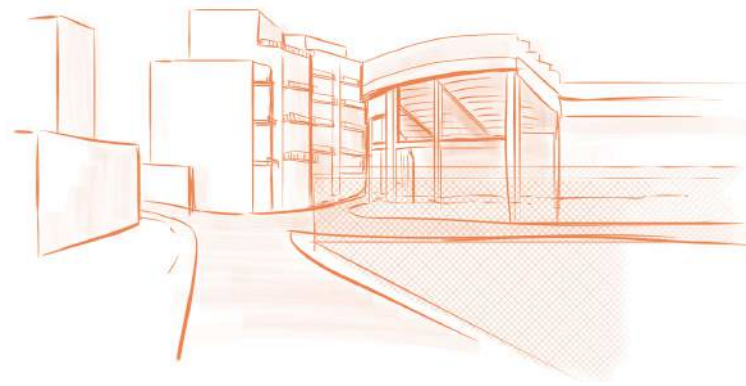
ΓΗΠΕΔΟ:

- Αυξημένη κίνηση στην περιοχή
- Όχληση κατά την εκτέλεση αγώνων
- Θέματα ασφαλείας σε περίπτωση επεισοδίων από οπαδούς
- Φθορές, έλλειψη συντήρησης και αίσθηση εγκατάλειψης

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

- Εσωστρεφή σχολεία, έλλειψη επαφής με κοινότητα
- Αποκομμένοι χώροι άθλησης & αναψυχής
- Κενά οικοπέδα με βλάστηση & αυθαίρετες κατασκευές

ΑΝΑΓΚΕΣ:

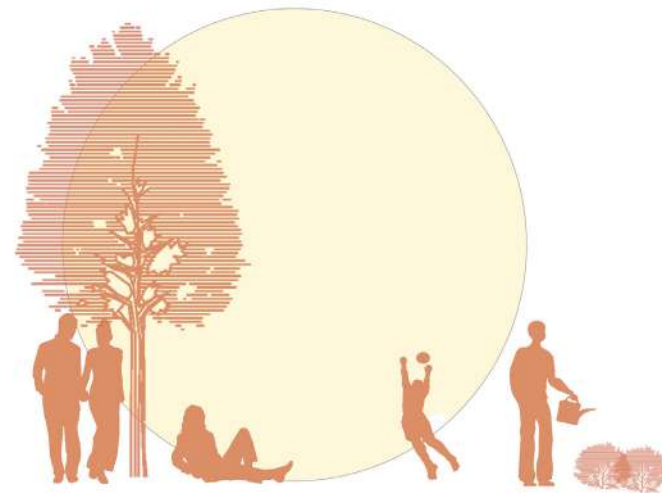
- Οικειοποίηση του γηπέδου από τη γειτονιά
- Ενωποίηση χώρων πρασίνου, άθλησης & αναψυχής
- Εξισορρόπηση υπερτοπικού (Λ. Αλεξάνδρας) και τοπικού (κατοικίες & σχολεία) χαρακτήρα

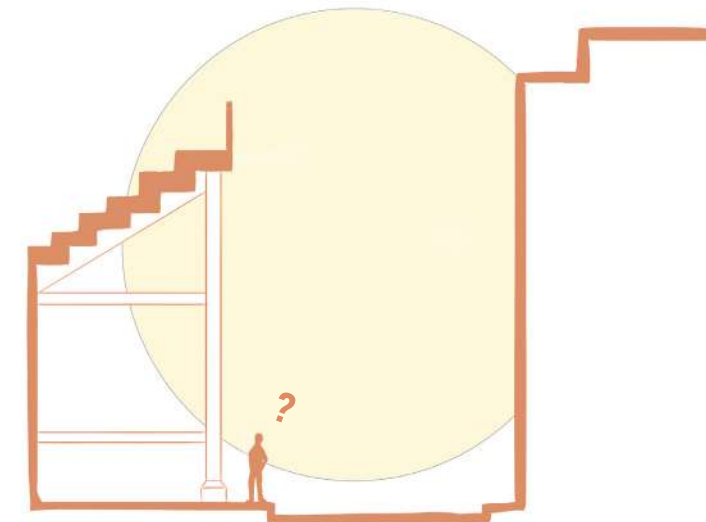
ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

1. Αύξηση αστικού πρασίνου

2. Δραστηριότητες για όλες τις ηλικίες

3. Επανάχρηση του γηπέδου

ΑΡΧΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

1. Διατήρηση του γηπέδου (έστω ορισμένων τμημάτων)

- Διατηρούνται ή αποδίδονται νέες χρήσεις στο κτήριο
- Επανάχρηση των κερκίδων

2. Σύνδεση Λ. Αλεξάνδρας με Λυκαβηττό

- Μια κύρια διαδρομή που διευκολύνει πρακτικά και οπτικά την πορεία από τη λεωφόρο στους πρόποδες του Λυκαβηττού

3. Αναβάθμιση του δημοσίου πρασίνου

- Ενωποίηση αποσπασμένων χώρων πρασίνου
- Αύξηση αστικού πρασίνου στη γειτονιά
- Νέος χαρακτήρας πάρκου: Αστικές Καλλιέργειες

4. Έμφαση στον εκπαιδευτικό χαρακτήρα και σχεδιασμός για τις ανάγκες των σχολείων

- Νέα γήπεδα & χώροι για παιχνίδι
- Επαφή παιδιών με τη φύση
- Βελτίωση συνθηκών γύρω από τα σχολεία

Οφέλη των αστικών καλλιιεργειών και κήπων κοινότητας:

Προαγωγή φυσικών και υγιεινών προϊόντων:

Οι εθελοντές μπορούν αποκομίσουν τα προϊόντα που καλλιεργούν, ενημέρωση & ευαισθητοποίηση κοινού

Κοινωνικά οφέλη:

Χώροι συνάθροισης και κοινωνικοποίησης, βελτιωμένες συνθήκες γειτονιάς, μείωση εγκληματικότητας, αύξηση αξιών γης, βελτίωση ψυχικής υγείας (π.χ. ενασχόληση με κηπουρική)

Εκπαιδευτικά οφέλη:

Εκπαίδευση παιδιών και ενηλίκων, διδασκαλία τεχνικών και εμπειρία για εργαζόμενους στον αγροτικό τομέα, διδάσκει τη διαδικασία παραγωγής και τα οφέλη διαφορετικών ειδών καλλιέργειας

Περιβαλλοντικά οφέλη:

Μείωση μόλυνσης του αέρα, δροσισμός της πόλης, διαχείριση όμβριων υδάτων, θύλακας βιοποικιλότητας

ΧΡΗΣΤΕΣ

1. Φορέας διαχείρισης του πάρκου:

- Διοίκηση
- Συντήρηση εγκαταστάσεων
- Οργάνωση δραστηριοτήτων & εκδηλώσεων

2. Εθελοντές / Εκπαιδευόμενοι:

- Φροντίδα καλλιιεργειών και χώρων πρασίνου
- Συμμετοχή σε εργαστήρια / σεμινάρια

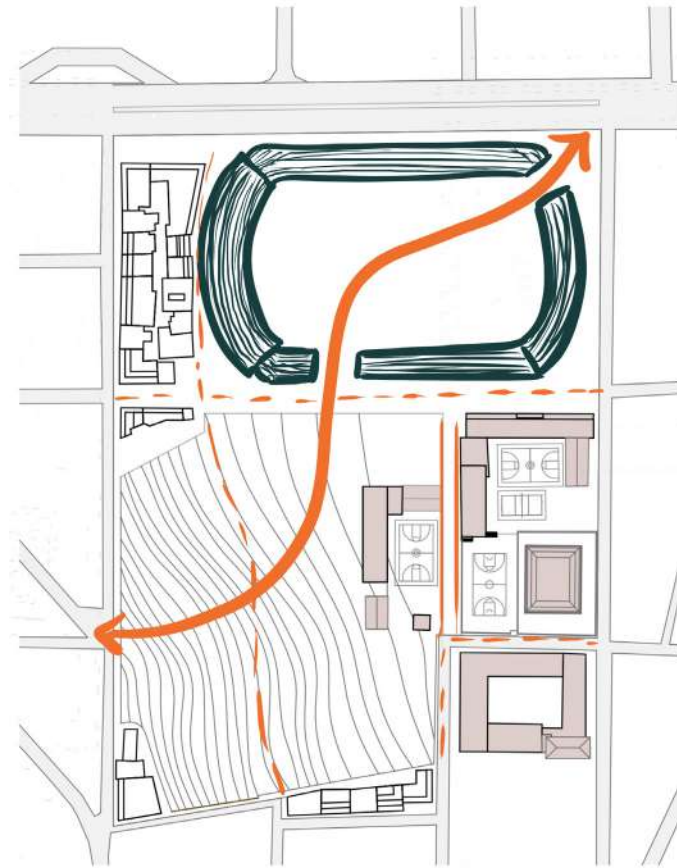
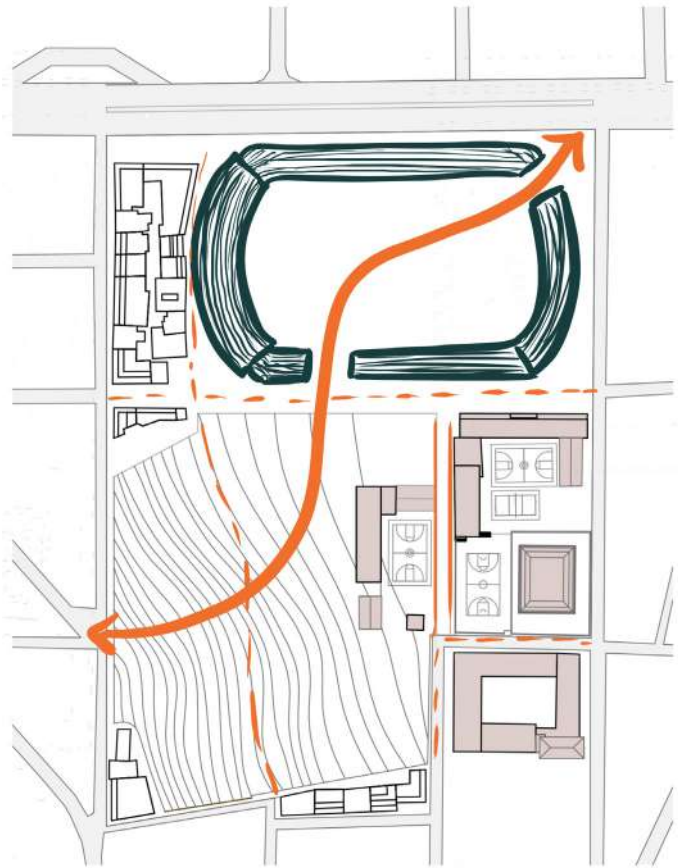
3. Κάτοικοι & Επισκέπτες:

- Αναψυχή, άθληση, παιχνίδι
- Συμμετοχή σε εκδηλώσεις

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΑΡΑΞΕΩΝ:

ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΙΔΕΑΣ

ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΙΔΕΑΣ

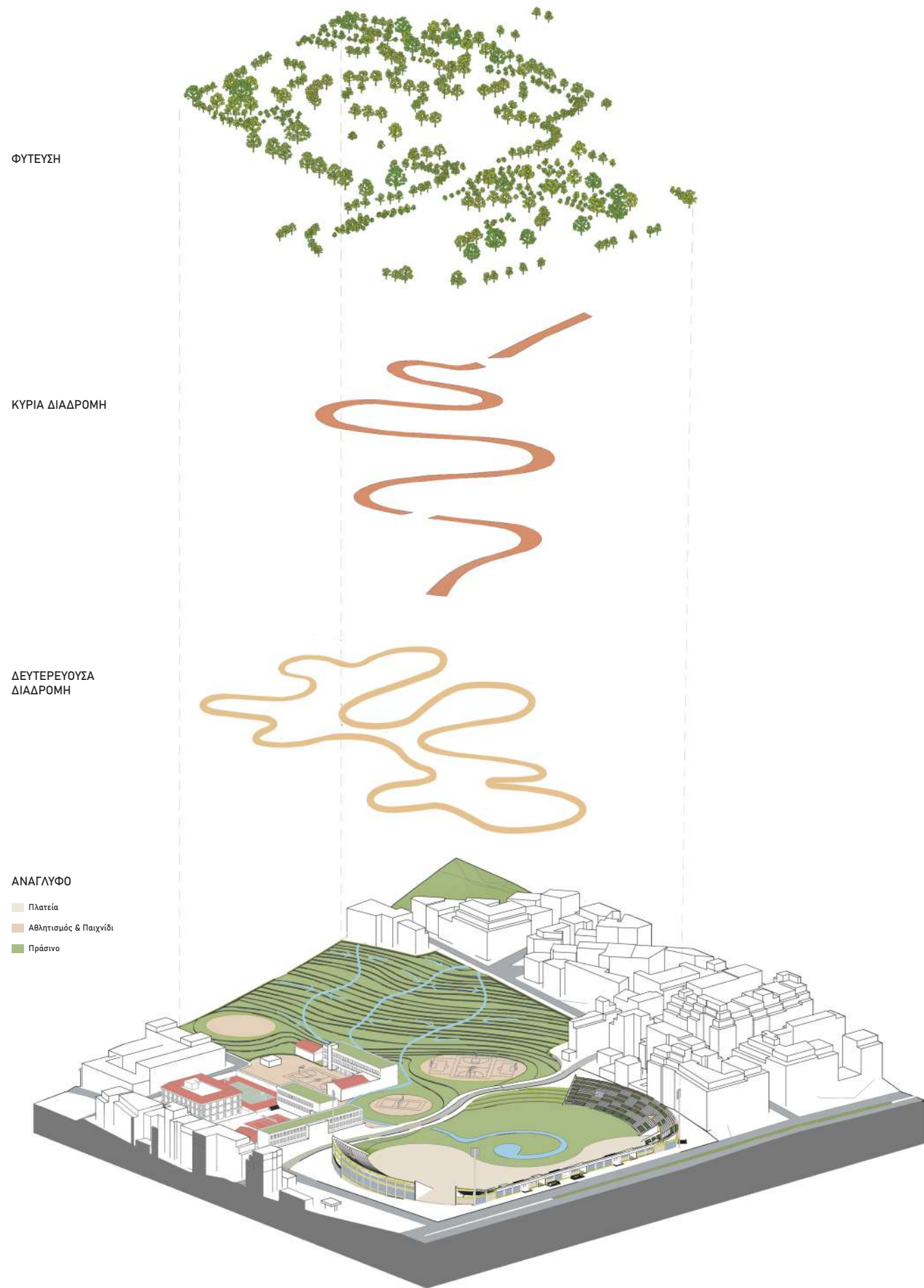

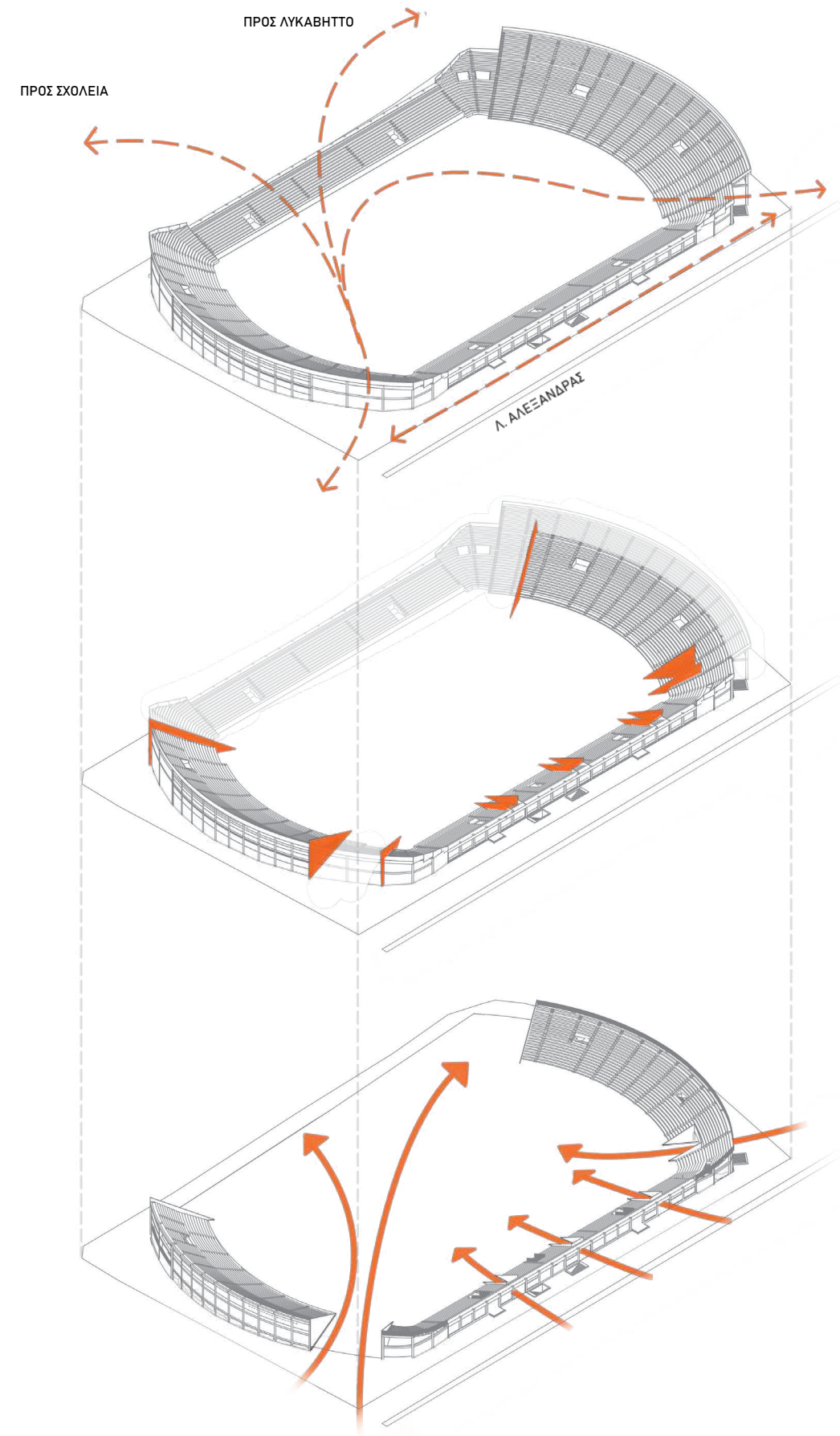

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΓΗΠΕΔΟΥ

ΚΑΤΟΨΗ 1:500

0 5 10 20 50 (m)

ΟΔΟΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ

ΠΡΟΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΠΕΡΙΣΤΑΣΙΑ

ΟΔΟΣ Π. ΚΥΡΑΚΟΥ

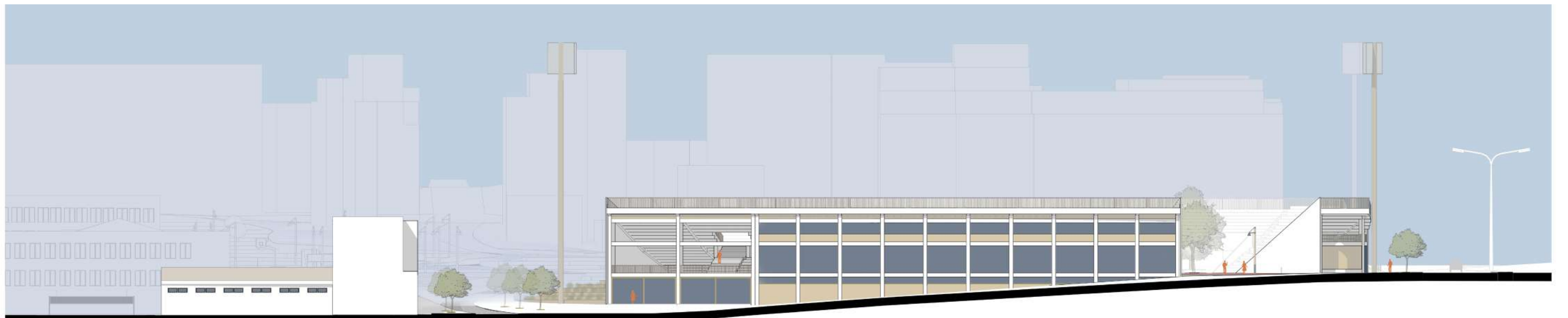
ΟΨΗ ΑΠΟ Λ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

ΤΟΜΗ Α-Α

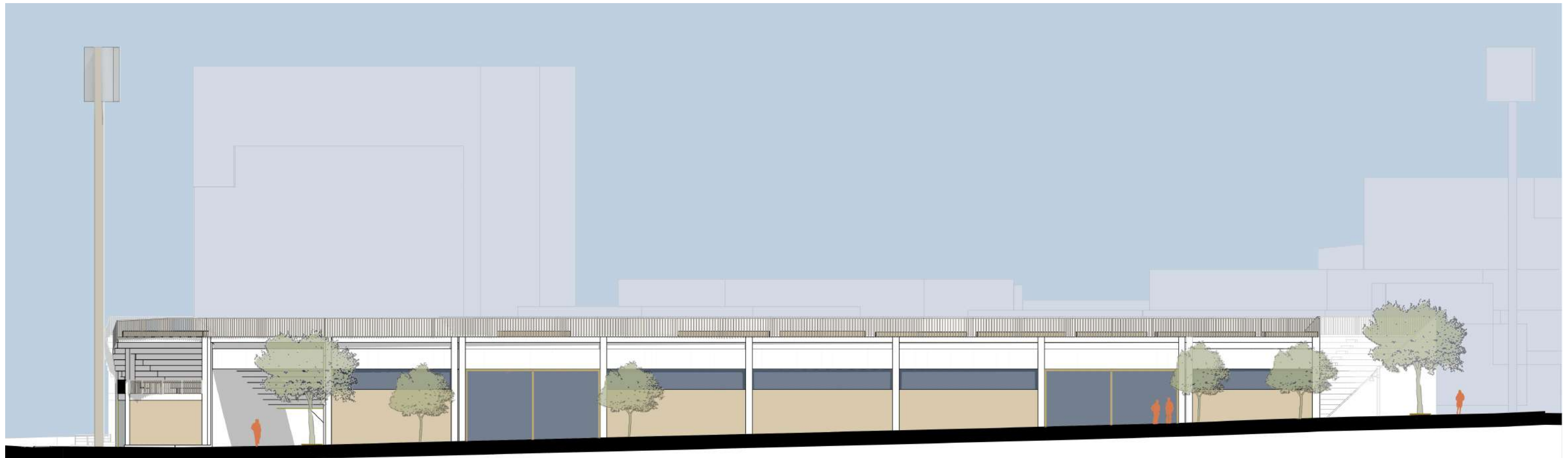
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

ΟΨΗ ΑΠΟ Π. ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

ΟΨΗ ΑΠΟ ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΥ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

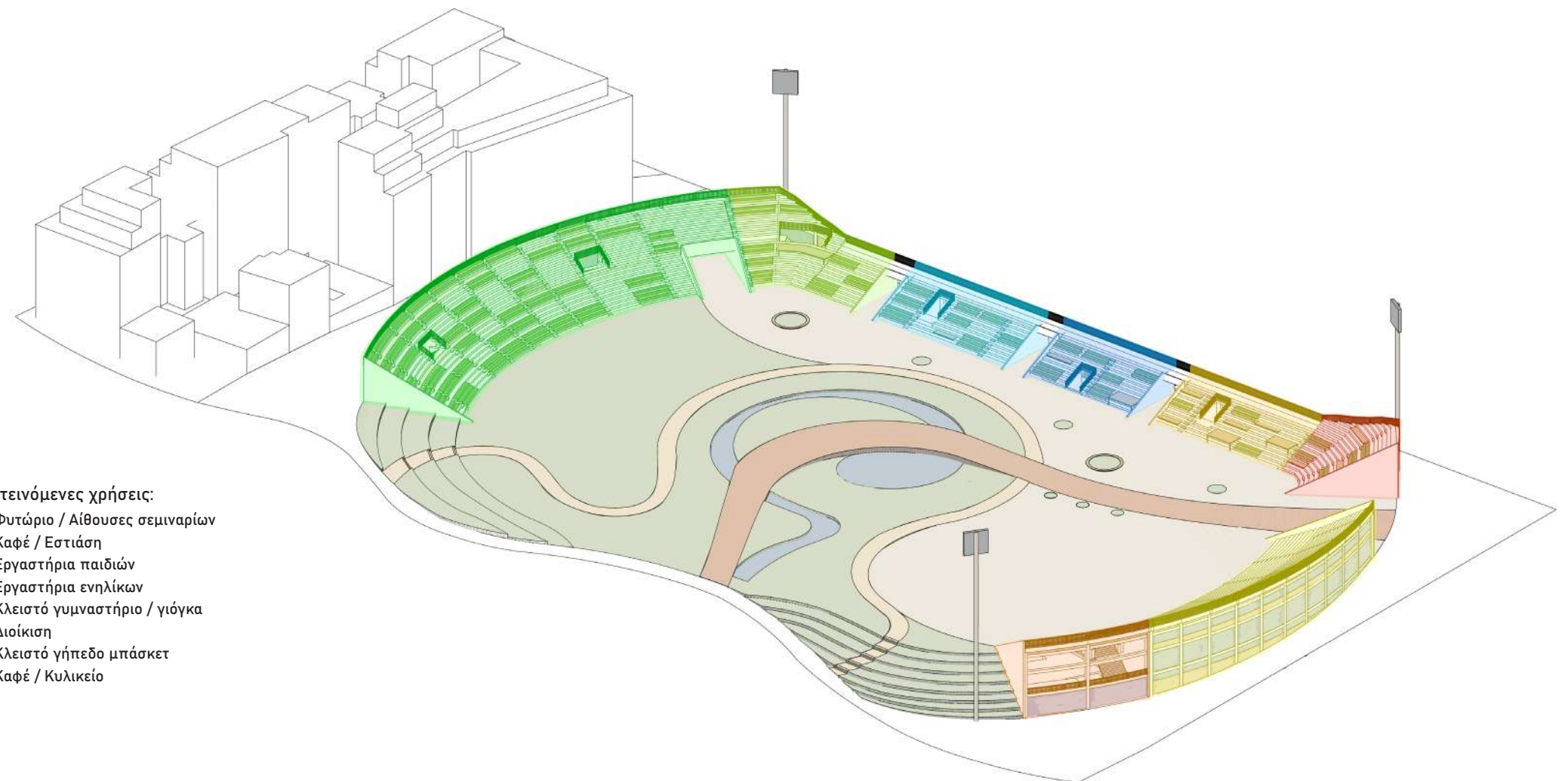
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΓΗΠΕΔΟΥ

Τα τμήματα του γηπέδου που διατηρούνται μπορούν να φιλοξενήσουν πολλές νέες χρήσεις που ανταποκρίνονται στις ανάγκες του πάρκου αλλά και των κατοίκων.

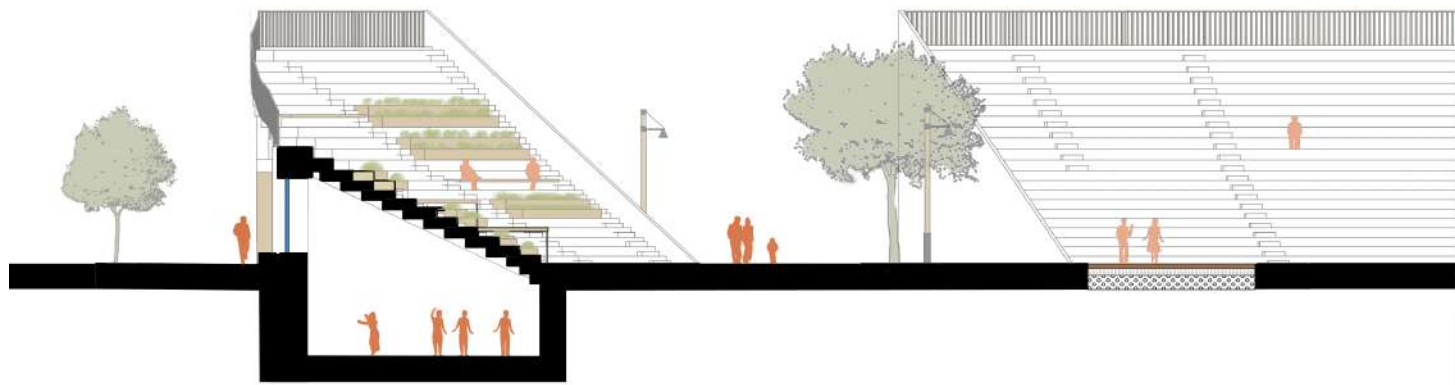
Για το λόγο αυτό, το δυτικό πέταλο που βρίσκεται πιο κοντά στο πράσινο και τις καλλιέργειες παίρνει ανάλογες χρήσεις (φυτώριο, αίθουσες σεμιναρίων, βοηθητικοί χώροι και αποθήκευση εξοπλισμού). Τα τμήματα επί της Λ.Αλεξάνδρας προορίζονται για πλήθος δραστηριοτήτων (αναψυχή, καλλιτεχνικά εργαστήρια, άθληση και γραφεία διοίκησης). Επιπλέον, διατηρείται το κλειστό γήπεδο μπάσκετ το οποίο λειτουργεί ως κλειστό γυμναστήριο για τα σχολεία της γειτονιάς.

Προτεινόμενες χρήσεις:

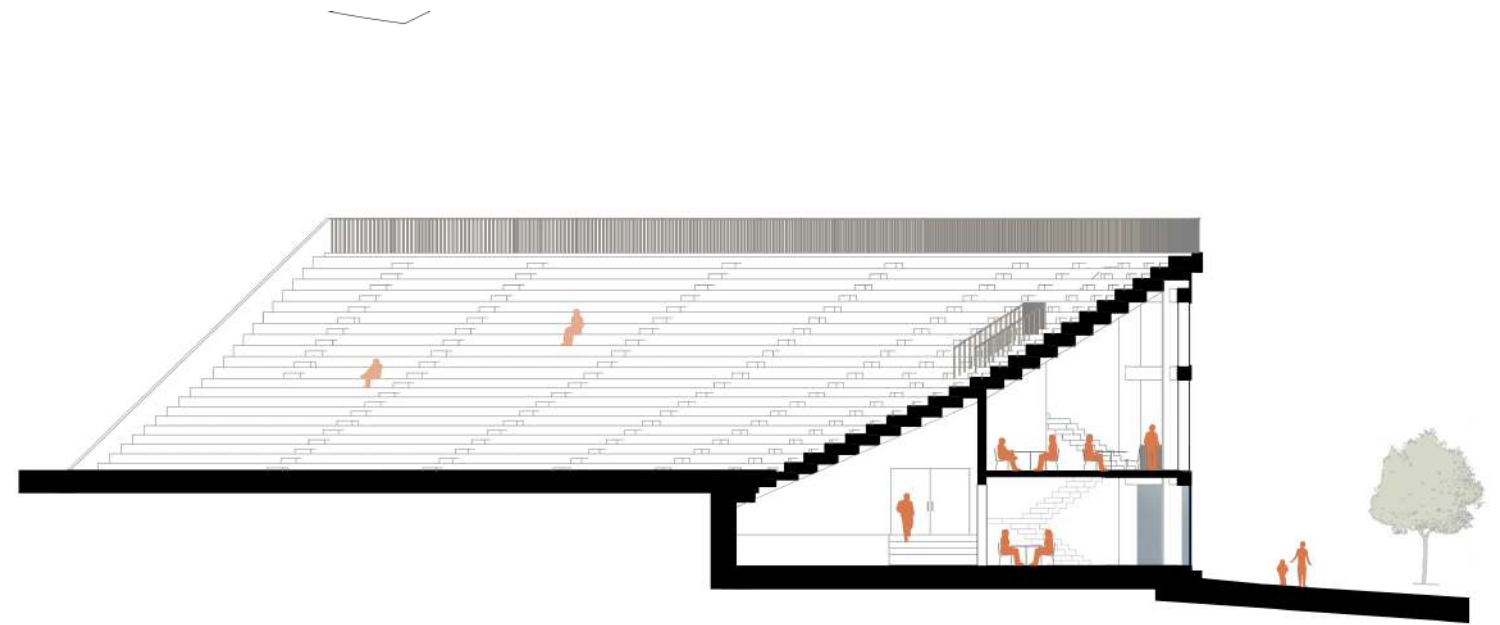
- Φυτώριο / Αίθουσες σεμιναρίων
- Καφέ / Εστίαση
- Εργαστήρια παιδιών
- Εργαστήρια ενηλίκων
- Κλειστό γυμναστήριο / γιόγκα
- Διοίκηση
- Κλειστό γήπεδο μπάσκετ
- Καφέ / Κυλικείο

ΤΟΜΗ - Κλειστό γυμναστήριο

ΤΟΜΗ - Καφέ / Κυλικείο

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:200

ΑΠΟΨΗ ΚΕΡΚΙΔΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ

ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΑΠΟ Λ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ

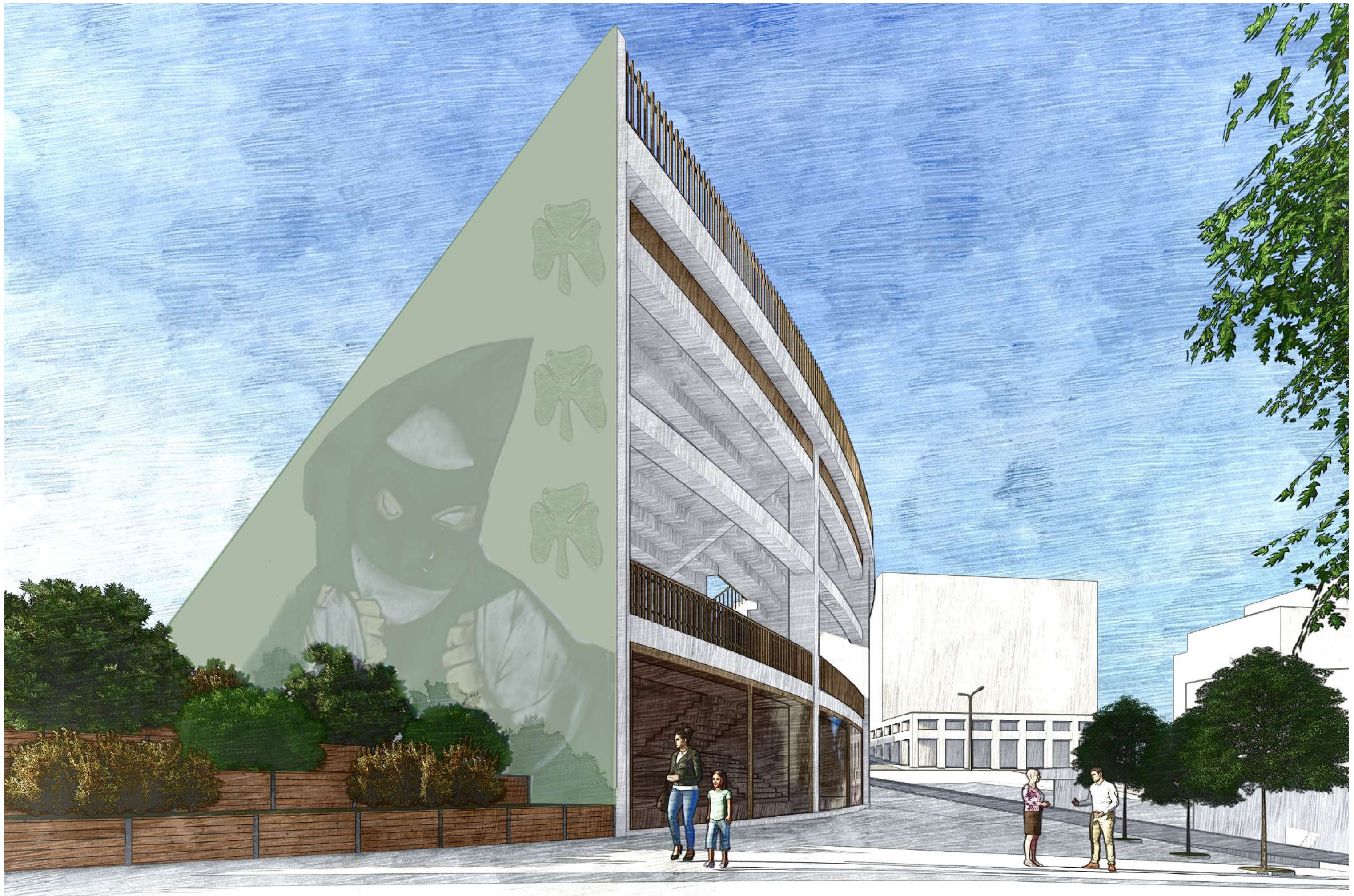

ΑΠΟΨΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΕΡΚΙΔΕΣ

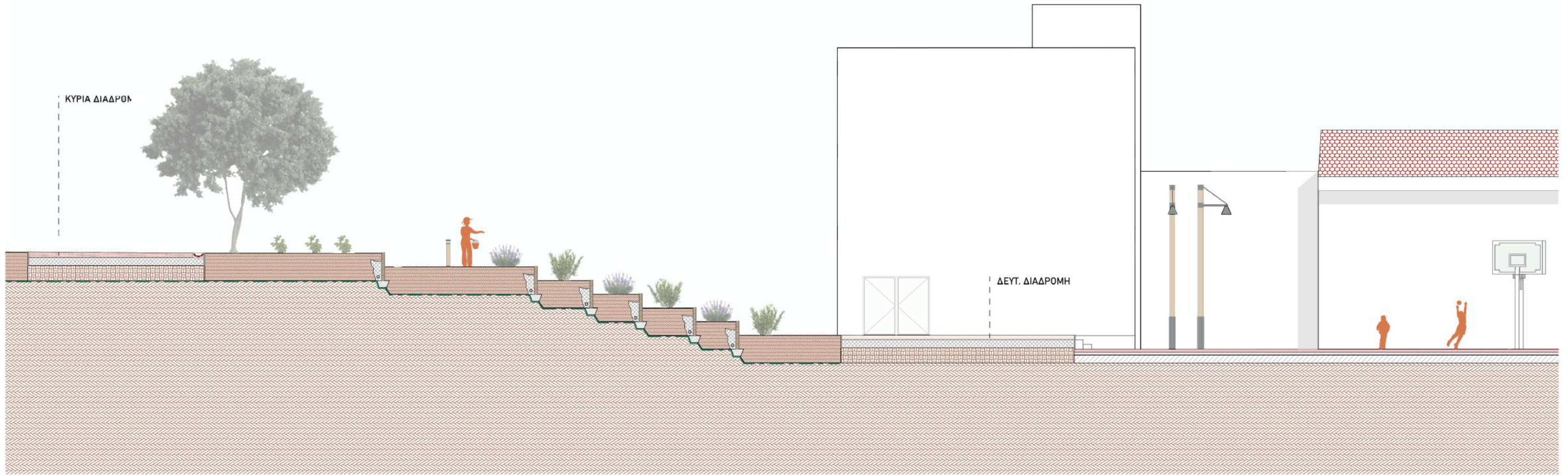
ΕΙΣΟΔΟΣ ΑΠΟ ΠΕΖ. ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΥ

ΑΠΟΨΗ ΑΠΟ Π. ΚΥΡΙΑΚΟΥ

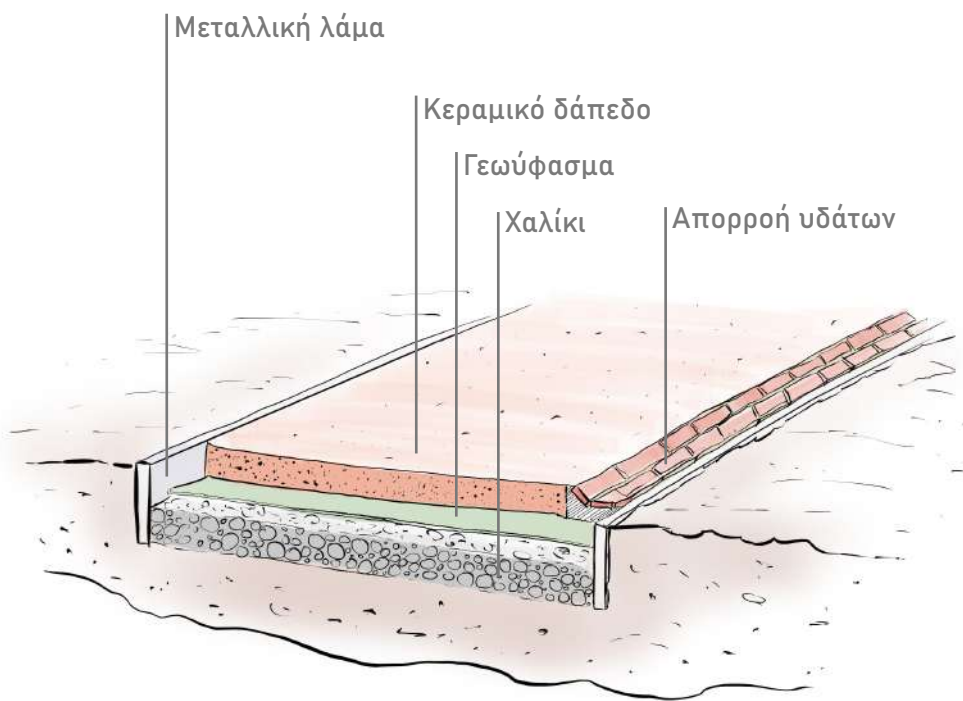

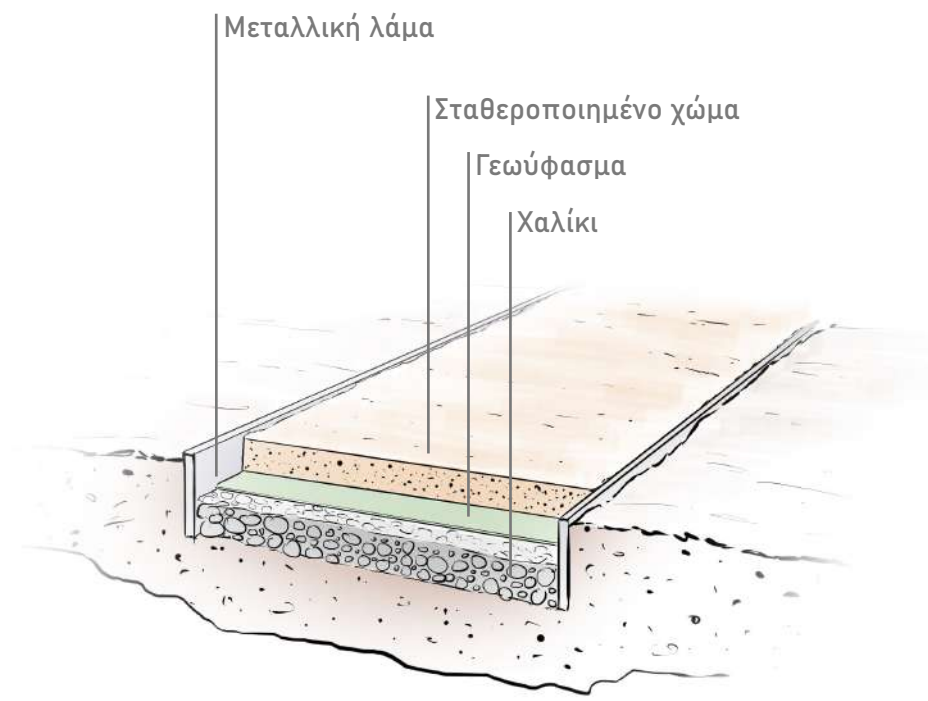
ΤΟΜΗ 1 - 1

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

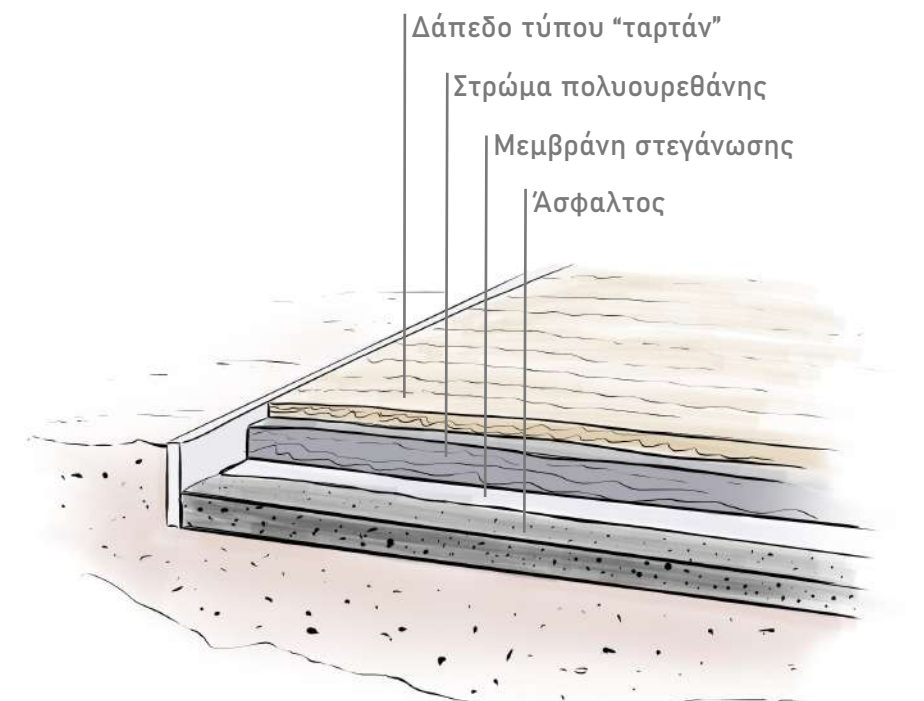
ΒΑΤΕΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΕΣ

Κύρια διαδρομή

Δευτερεύουσα διαδρομή

Δάπεδο γηπέδων

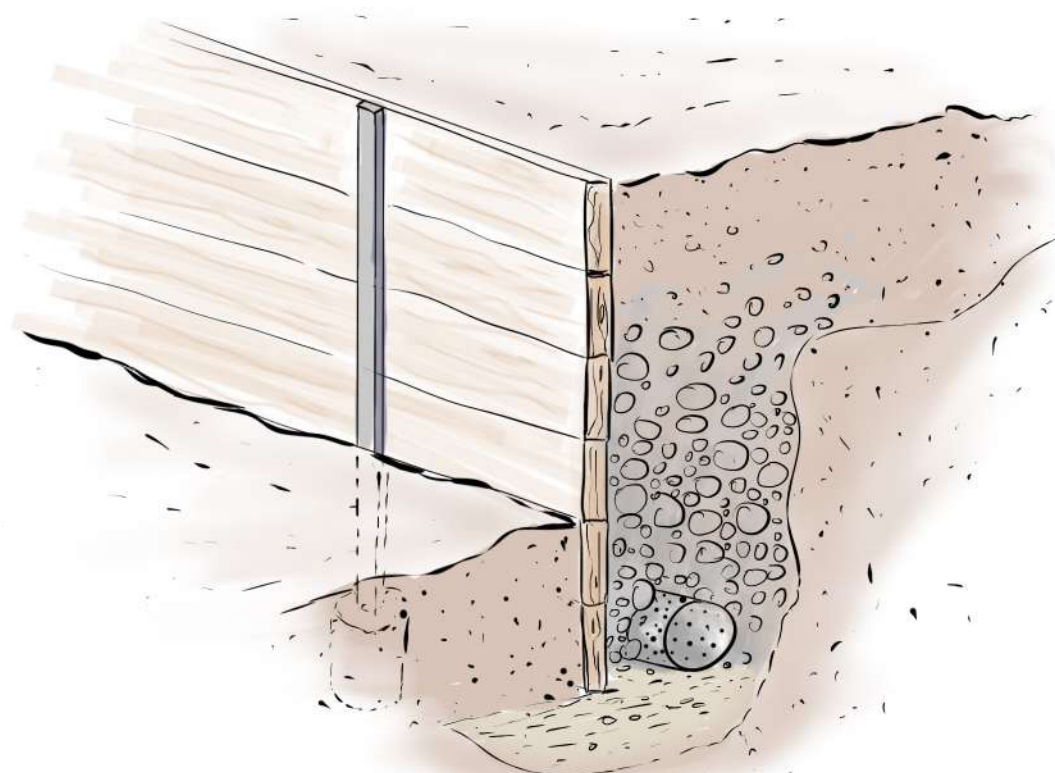
ΑΣΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Πεζούλες

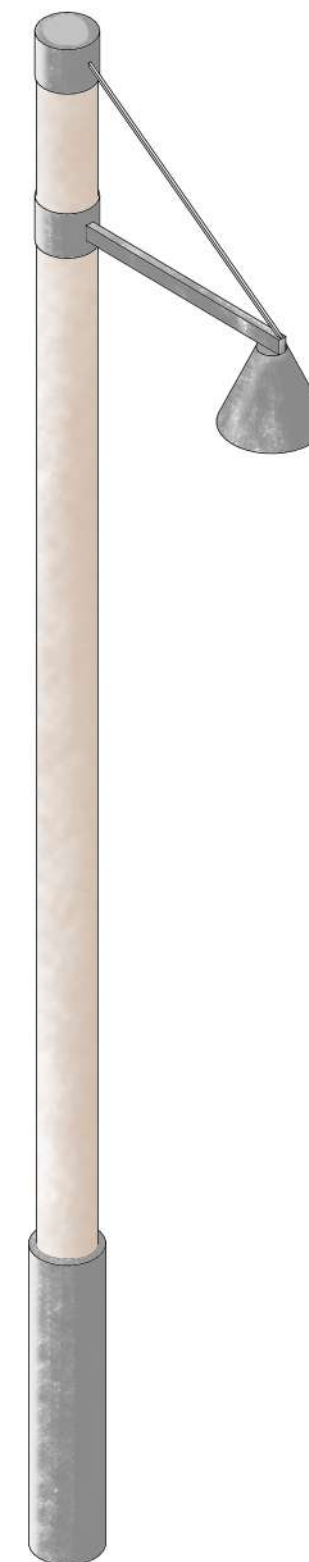
Για τη δημιουργία των αναλυματικών τοιχίων διαμορφώνονται πεζούλες ύψους 50 εκ. οι οποίες κατασκευάζονται από ξύλινες οικοδομικές τάβλες με ενδιάμεσα μεταλλικά στηρίγματα.

Παρόμοιο λεξιλόγιο με το συνδυασμό ξύλου και μετάλλου προτείνεται και για τα υπόλοιπα είδη του αστικού εξοπλισμού (καθιστικά, παρτέρια, φωτιστικά κτλ.)

Ενδεικτικά παραδείγματα κατασκευής:

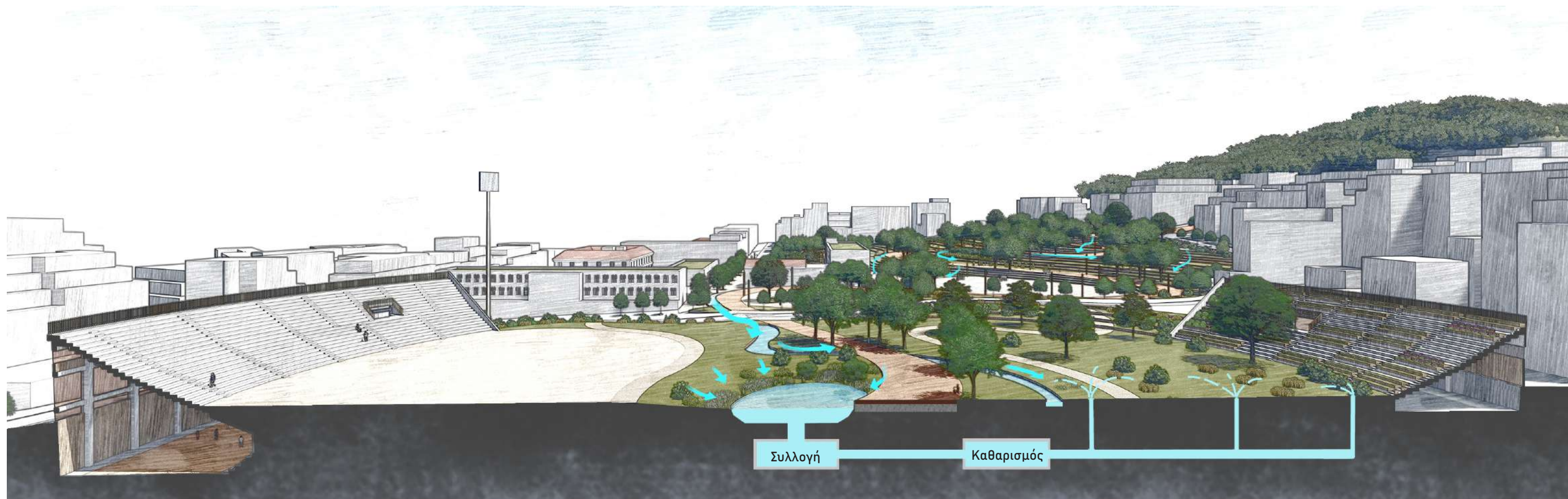

Παγκάκια

Φωτιστικά

Αειθαλή δέντρα

Ακακία

Αριά

Πεύκο

Κερλετέρια

Φυλλοβόλα δέντρα

Μουριά

Πλατάνι

Χαμηλή βλάστηση

Κουμαριά

Σχίνος

Σπάρτο

Λαδανιά

Βερόνικα

Γρασίδι

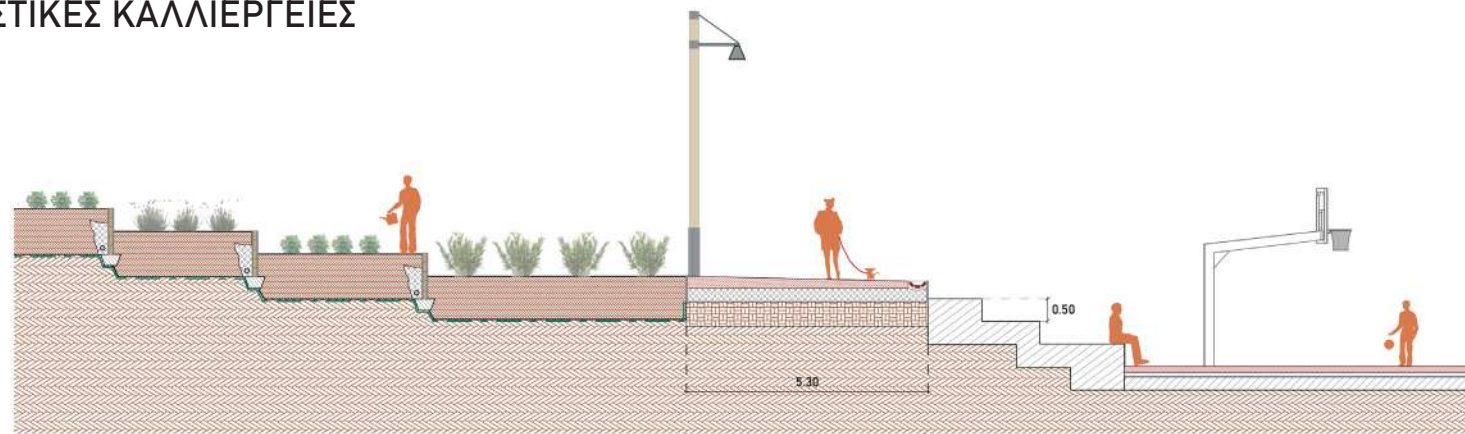
ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ

- Αειθαλή δέντρα
- Φυλλοβόλα δέντρα
- Θάμνοι

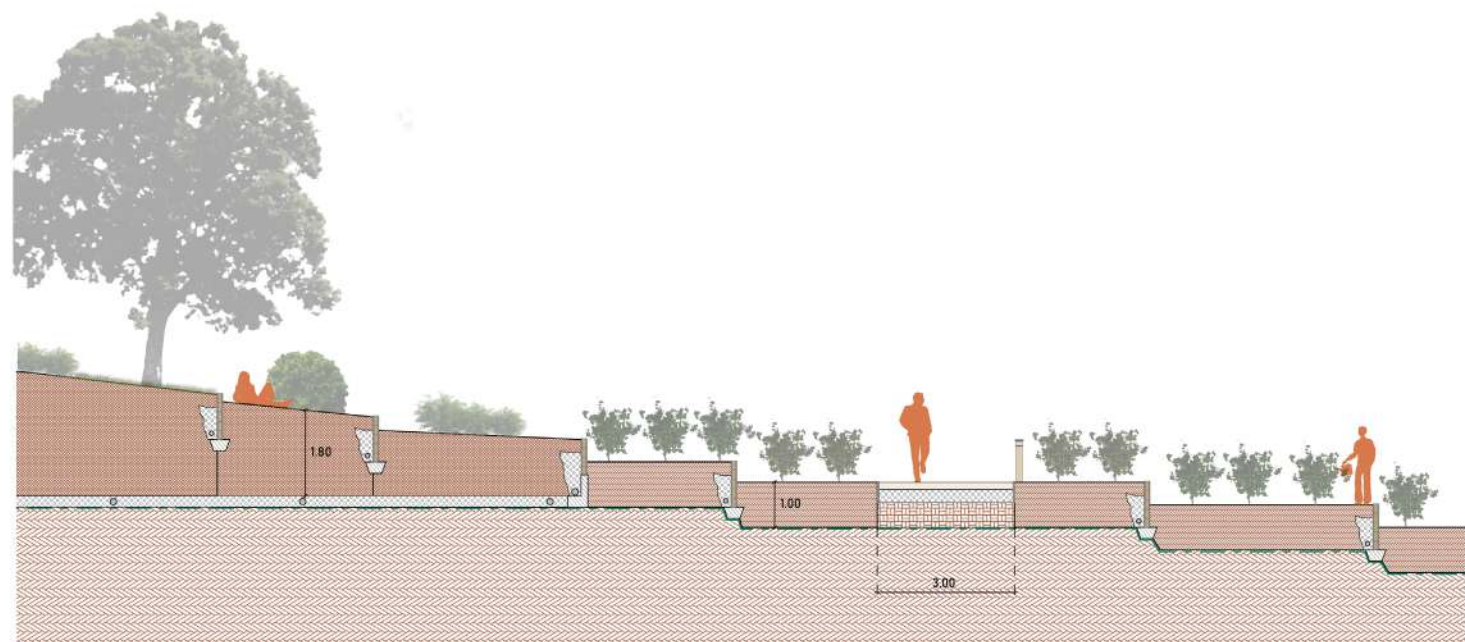

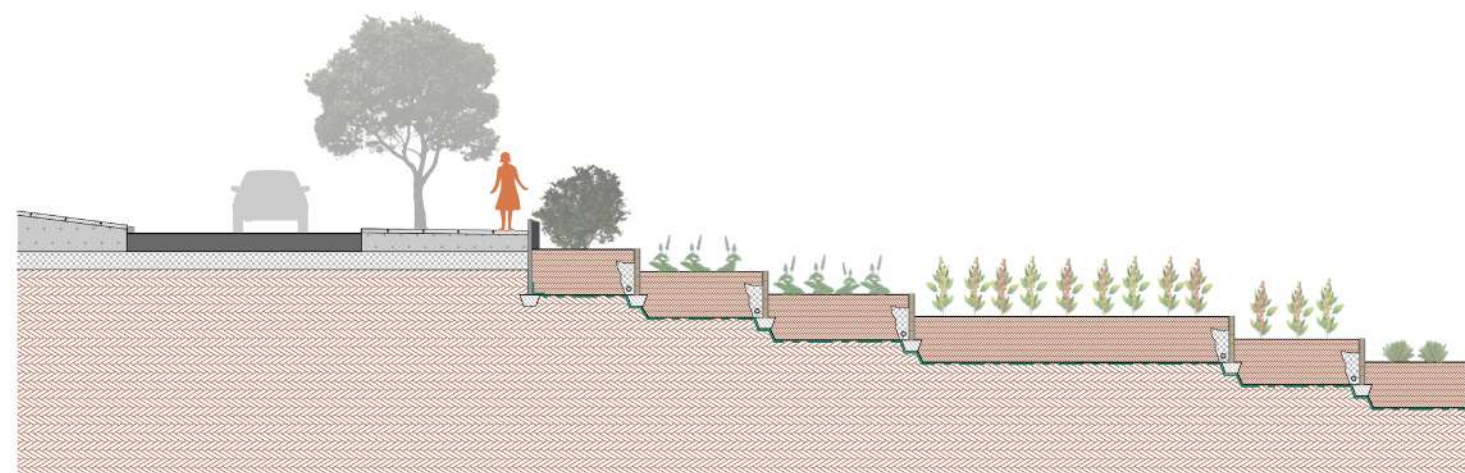
ΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

TOMH 2 - 2

TOMH 3 - 3

TOMH 4 - 4

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΕΙΔΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ

- Αμπέλι
Καρποφόρο,
πολυετής παραγωγή

ΣΙΤΗΡΑ

- Σιταρόκριθαρο
διασταύρωση
σιταριού και
άγριου κριθαριού

- Τεφ
Δημητριακό,
Super food

ΕΙΔΗ Λ. ΑΜΕΡΙΚΗΣ

- Κινόα
Ετήσιο ποώδες φυτό,
Super food

- Τσία
Ετήσιο φυτό,
Super food

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΙ ΘΑΜΝΟΙ

- Δεντρολίβανο
Αρωματικό

- Φασκόμηλο
Αρωματικό,
φαρμακευτικό

- Λεβάντα
Αρωματικό

ΘΑΜΝΟΙ ΜΙΚΡΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (κερκίδες)

- Ρίγανη
Μυρωδικό

- Θυμαρί
Μυρωδικό

- Νιγκέλα
Φαρμακευτικό

ΕΠΟΧΙΑΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΕΙΔΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ

- Αμπέλι
- Σιτηρά
- Μεσογειακοί θάμνοι
- Είδη Λ. Αμερικής
- Κήποι σχολείων
- Μικροί θάμνοι

ΠΡΙΝ & ΜΕΤΑ

Αυτό που πετυχαίνει η πρόταση επέμβασης είναι να δημιουργήσει ένα ζωντανό δημόσιο χώρο, αυξάνοντας το δημόσιο πράσινο σε μια πυκνοκατοικημένη περιοχή όπως οι Αμπελόκηποι και προσφέροντας νέες δραστηριότητες που συνδυάζουν την εκπαίδευση, την άθληση και την αναψυχή. Με τον τρόπο αυτό η περιοχή μελέτης μετατρέπεται από ένα σύνολο διαφορετικών ποιότητων σε έναν ενωποιημένο χώρο, ανοικτό προς την κοινωνία.

Ταυτόχρονα, μέσω της επανάχρησης του γηπέδου διατηρείται η μνήμη της προηγούμενης χρήσης του αλλά αναδεικνύεται και η αξία του ως κτήριο, το οποίο περνάει σε μια επόμενη φάση της ζωής του, ενταγμένο σε ένα αστικό πάρκο που θα αγκαλιάσει η γειτονιά και όχι μόνο.

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ:

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΠΑΡΚΟΥ:

ΑΠΟΨΗ ΑΠΟ Λ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ

ΚΥΡΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ

ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΚΕΡΚΙΔΩΝ

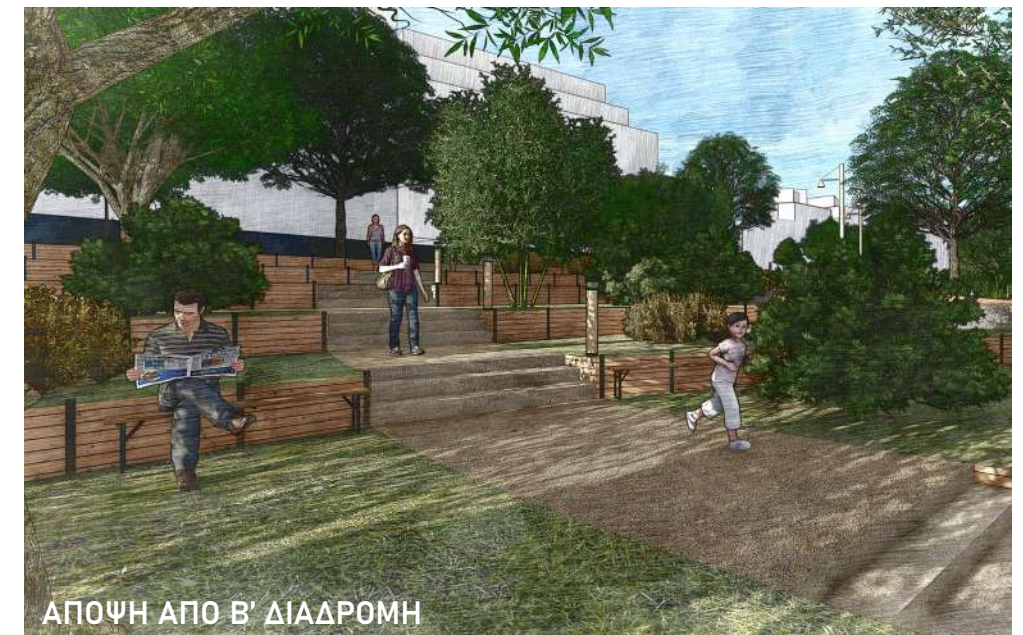
ΒΡΑΔΙΑ ΣΥΝΑΥΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ

ΑΠΟΨΗ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΚΟΥ

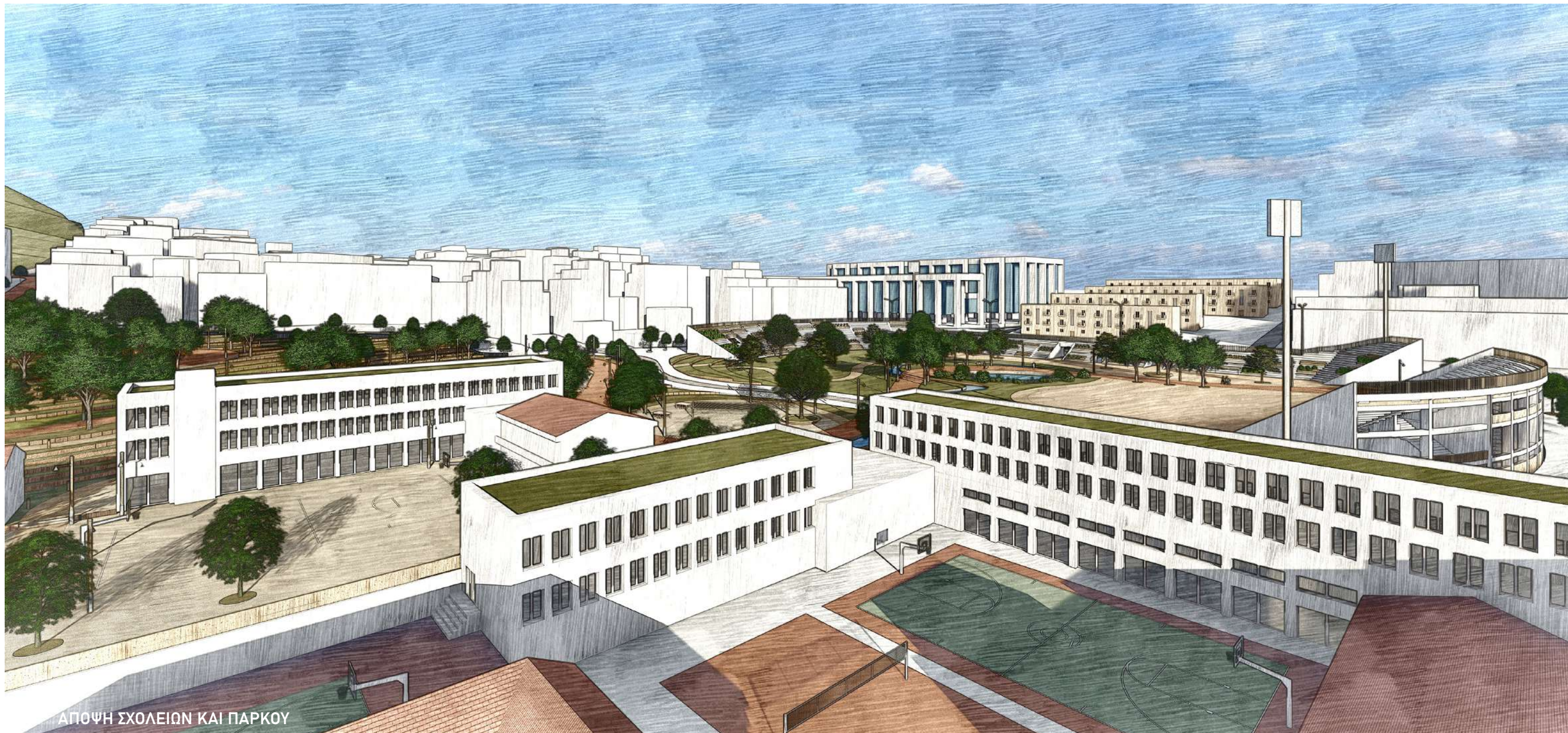

ΥΠΑΙΘΡΙΑ ΑΓΟΡΑ

ΑΠΟΨΗ ΑΠΟ Β' ΔΙΑΔΡΟΜΗ

ΑΠΟΨΗ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΚΟΥ

ΘΕΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΑΡΚΟ

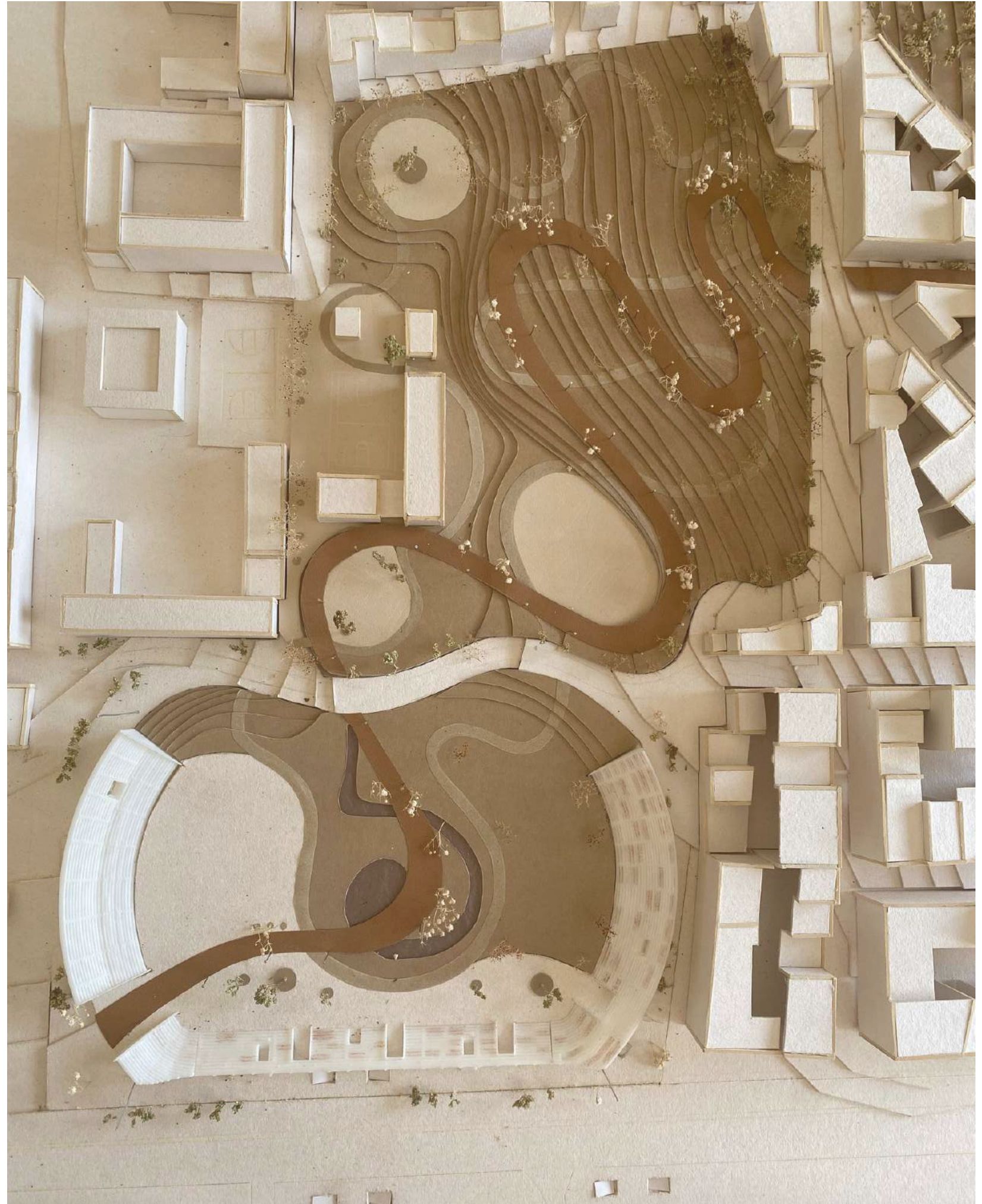
ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ

ΑΠΟΨΗ ΑΠΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

ΤΕΛΙΚΗ ΜΑΚΕΤΑ 1:500

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ιστορικό Αρχείο Εθνικής Τράπεζας, σχέδια Δημήτρη Ισηγόνη
- Νίκος Νικητήδης, “Ενδημικά και σπάνια φυτά της Αττικής”, 2019, <https://melissokomianet.gr/e-book-endimika-spania-fyta-attikis/>
- Οικονόμου Αντρέας, “ΛΕΩΦΟΡΟΣ Η ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ”, 2022
- Ψηφιακό Αρχείο Βουλής των Ελλήνων

- Ιστοσελίδες:

<https://trifilara.gr/panathinaikos-i-anaplastis-tou-apostolos-nikolaidis/>

<https://www.sport24.gr/sthles/apostolos-nikolaidis-ena-gipedo-94-eton.8401763.html>

<https://www.sport24.gr/football/istories-apo-tin-katochi.7824474.html>

<https://www.onsports.gr/afieromata/story/47248/sti-leoforo-tis-doxas-pics-vids>

<https://www.documentonews.gr/article/maketes-pane-ki-erxontai-alla-to-ghpedo-agnoeitai/>

<https://www.tovima.gr/2016/05/30/vimagazino/i-nea-lewforos/>

<https://www.kokkinoukourkoulas.com/project/upgrade-pathinaikos-stadium/>

<https://www.nv-architects.com/portfolio/panathinaikos-arena/>

<https://www.athensvoice.gr/life/life-in-athens/91680/ta-fyta-tis-athinas/>

“Διπλή Ανάπλαση: Το νέο βίντεο για το γήπεδο στον Βοτανικό και το πράσινο μουσείο στη Λεωφόρο!” <https://www.youtube.com/watch?v=b8-ZEqEh2fU>

“ΓΗΠΕΔΟ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟΥ - ΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΤΗΣ ΛΕΩΦΟΡΟΥ - ΣΕ 4Κ ΑΝΑΛΥΣΗ (ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΙΔΗΣ)” <https://www.youtube.com/watch?v=RP4yVJETLgU>

ΤΕΛΟΣ

